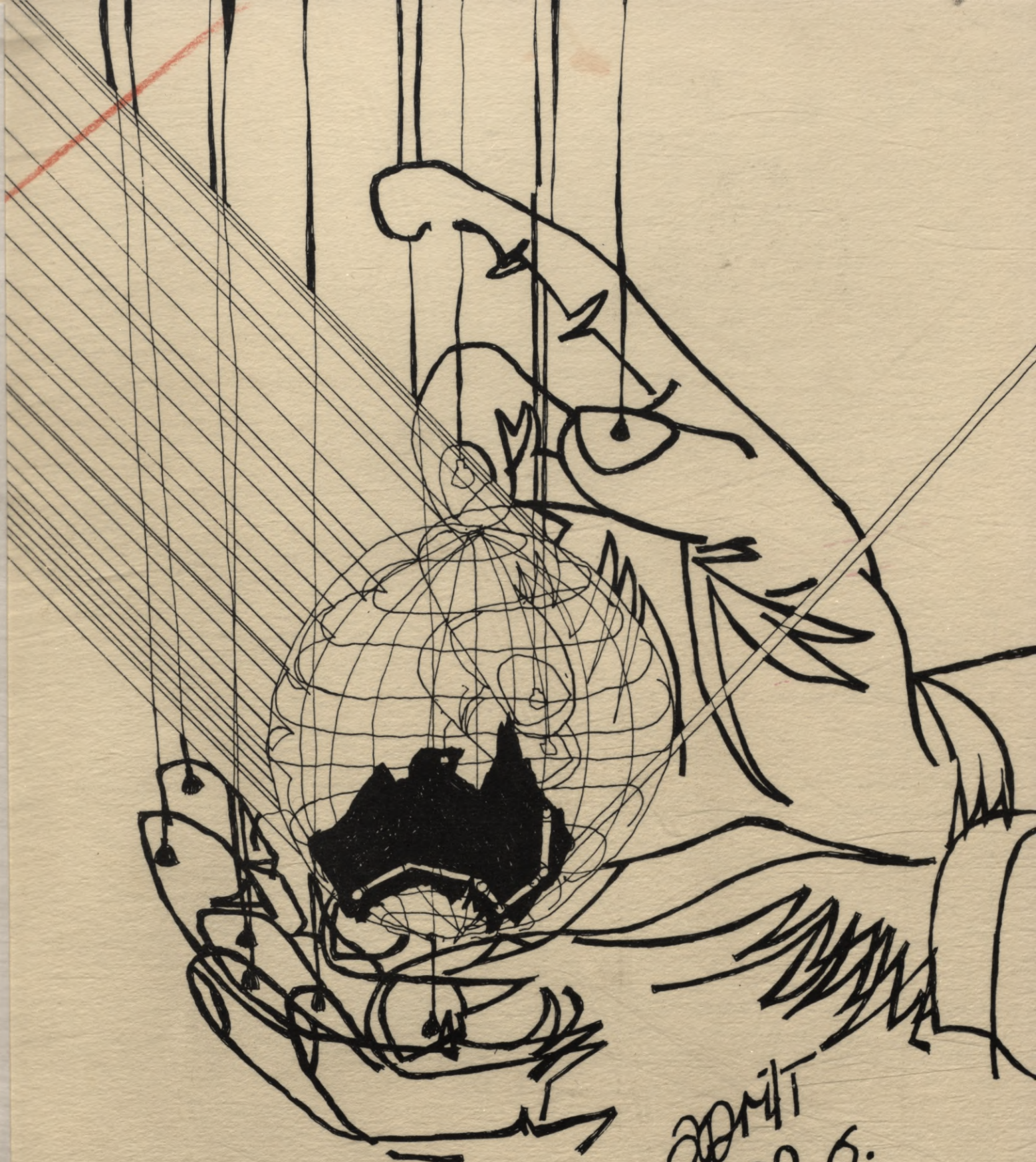

april
1982. g.

63

PA DEUAS CELU

PDC 63

Liieldienas jau pie durvīm, un vēl tikai rakstu šī ievada rindas. Mēģināsim žurnālu dabūt drukātāja rokās pirms svētkiem, bet nezinu, vai tas izdosies. Daudzi no jums pagājušo žurnālu saņēmāt ļoti vēlu, jo nokavējāmies ar drukāšanu un izsūtīšanu. Varu tikai teikt, ka daļēji šīs problēmas novēršamas ar vairāk naudas izdošanu. Tā kā mums tādas iespējas nav (jāknāpinās, kur vien iespējams), tad varu tikai teikt, ka darīsim savu labāko regularizēt PDC iznākšanu.

Runājot par naudu, ļoti pateicamies LAAJ Kultūras fondam par \$1000 atbalstu. Ar to varam samaksāt PDC 62 drukāšanas parādu un arī šī žurnāla izdošanu. Pēc tam kādu laiku būs jātiek galā pašiem ar savu naudu un tādēļ lūdzam visas kopas nokārtot savus ALTDK biedru naudas maksājumus tuvākā nākotnē – \$15.00 no kopas + \$3.00 par katru deļotāju. Nauda sūtāma ALTDK vadītājam Jānim Dūselim.

Mēs piedāvājam citām deju kopām žurnālu par ļoti pazeminātu cenu – \$30.00 gadā par 10 eksemplāriem sūtītiem uz vienu adresi. Līdz šim nav izdevies piesaistīt daudzus grupu abonementus, un tāpēc ir ļoti žēl saņemt Z. Blezūras vēstuli paziņojot, ka viņa Anglijas grupas abonementu neatjaunos, jo nevar atrast ņēmējus žurnālam par \$3.00 gadā. Par brīvu ņemtu, bet naudu izdot negrib.

Saziņa ar Ameriku atkal apstājusies. Par piešķirtiem PBLA \$500 nav nekādu ziņu. Iecerētais deju kopu saraksts nav pabeigts, jo nav ienākusi informācija no Amerikas. Ja tāda kādreiz pienāks, tad Eiropas sniegtā informācija (ko ar grūtībām izdabāja Ingrīda Leimane) būs novecojusies.

Paldies visiem abonentiem par turpināto atbalstu. Bez jums mēs nevarētu turpināt.

Korespondenci nākošam numuram lūdzu sūtīt Jānim Dūselim, 9/1 Bouganville Court, Maroubra, NSW 2035. Būšu ārzemēs līdz 10. jūlijam.

Juris Ruņģis.

Redaktors	Juris Ruņģis
Techniskais redaktors	Jānis Dūselis
Saimnieciskās daļas vadītāja	Anna Majoriņš
LJAA pārstāvis	Andris Kariks
Pārstāve Melburnā	Ināra Zemītis
Pārstāve Adelaidē	Maruta Šmits
Redakcijas locekļi	Viktors Medenis, Kārlis Paegle, Vita Ruņģe, Valda Siksa, Pēteris Švāns, Andrejs Upenieks, Sane Upenciece.
	*
Vākus darinājis	Egils Pārups

Viena gada abonements (6 numuri) maksā
\$A8.00 Austrālijā, un ārzemēs pa lēno pastu.

*

Sludinājumi maksā
1 lapaspuse – \$A40.00
1/2 lapaspuse – \$A20.00
1/4 lapaspuse – \$A10.00.

*

Iepriekšējie numuri dabūjami pret pasta izmaksu.

*

Naudas pārvedumi un čeki izrakstāmi
Austrālijas dolāros uz ALTDK vārdu.

Ar vārdu, segvārdu vai iniciāļiem parakstīti raksti ne vienmēr atbilst redakcijas viedoklim.

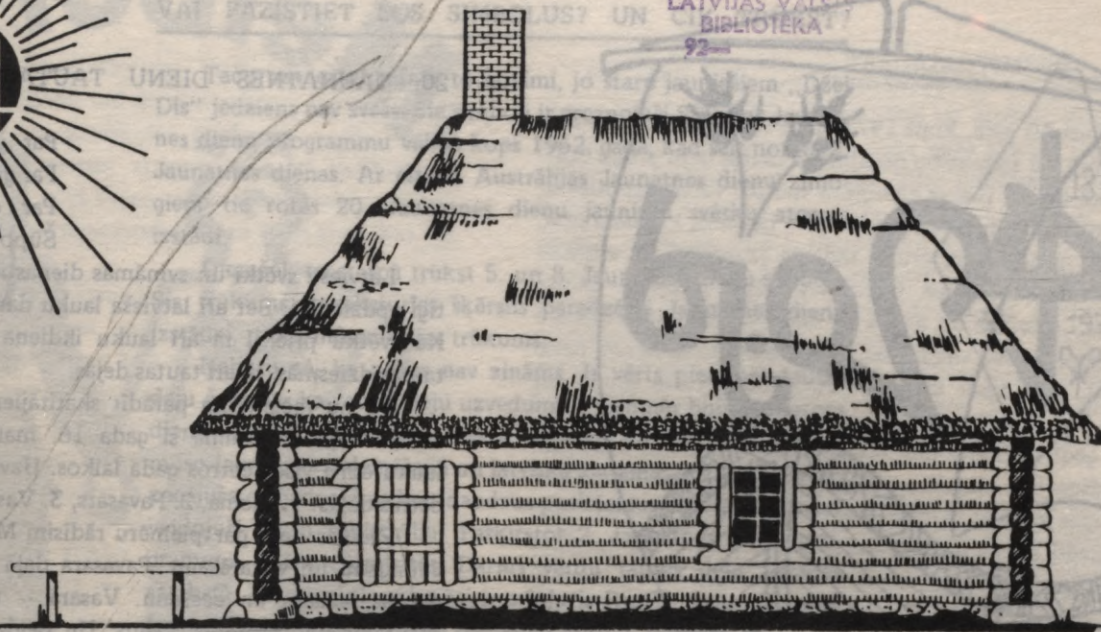
PA DEJAS CEĻU 63
1982. g. aprīlī
izdod
Austrālijas latviešu tautas deju kopas

PA DEJAS CEĻU 63
April, 1982
published by
Australian Latvian Folk Dancing Groups

Adrese – 21 Margaret Street, ROSEVILLE, NSW 2069, Australia

MATERIĀLI PDC 64 IESNIEDZAMI LĪDZ 1982. GADA 15. JŪNIJAM.

Printed by PRINTMAIL – 90 Reserve Road, ARTARMON, NSW 2064; ph. (02) 437-6917.

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU 2. JAUNATNES KONGRESS

Kā jau iepriekš ziņots, Austrālijas latviešu 2. jaunatnes kongress notiks šogad no 2. līdz 6. septembrim, Ranelagh viesnīcā, Robertsonā, netālu no Sidnejas.

Tagad, pēc ilgākām debatēm, pārrunām un pārdomām, cenšoties apsvērt visus iespējamus izdevumus un ienākumus, ir nolemta kongresa dalības maksa. Tā būs sekojoša:

pieteicoties līdz 1. augustam –

\$125 pieaugušiem

\$ 75 bērniem no 6 līdz 12 gadiem

\$ 50 bērniem līdz 5 gadiem;

pieteicoties pēc 1. augusta –

\$135 pieaugušiem

\$ 85 bērniem no 6 līdz 12 gadiem

\$ 60 bērniem līdz 5 gadiem.

Tiem, kas vēlēšies kongresā piedalīties tikai daļu laika, maksa nolikta šāda:

\$45 vienai dienai, vai daļai dienas, ar pārgulēšanu

\$30 vienai dienai, vai daļai dienas, bez pārgulēšanas.

Pieteicoties jāiemaksā vismaz \$10.00 depozīts.

Pieteikšanās lapas būs dabūjamas 20. jaunatnes dienu laikā Sidnejā, no pārstāvjiem visās pilsētās (Adelaidē Gatis Puide, Brisbanē Francis Svilans, Kanberā Kārlis Ātrens, Melburnā Juris Benķis, Pertā Andra Kīna) un no LJAA nodaļām.

Daudz darba pielikts programmas sastādīšanai. Pašlaik paredzētā programma ir šāda:

ceturtdien, 2. septembrī

14.00 Reģistrēšanās

18.30 Vakariņas

19.30 Iepazīšanās vakars

piektdien, 3. septembrī

07.30 Brokastis

09.00 Atklāšana

09.30 Ievadreferāts

11.00 Trimdas sabiedrība (referāts)

13.00 Pusdienas

14.00 Sabiedriskā tiesa

15.30 Darba grupas

18.30 Vakariņas

19.30 Mūsu iespējas un līdzekļi (referāts)

21.00 Trimdas māksla (uzvedums)

sestdien, 4. septembrī

07.30 Brokastis

09.00 Latvija šodien (referāts)

10.30 Darba grupas

13.00 Pusdienas

14.00 Latvijas panorāma (panelis)

15.30 Darba grupas

17.00 Tīrgus

19.30 Balle (formāla)

svētdien, 5. septembrī

07.30 Brokastis

09.00 Svētbrīdis

10.00 LJAA biedru kopsapulce

13.00 Pusdienas

14.00 LJAA biedru kopsapulce

18.30 Vakariņas

19.30 LJAA biedru kopsapulce

21.00 Latvijas māksla (uzvedums)

pirmdien, 6. septembrī

07.30 Brokastis

09.00 Darba grupas

11.00 Kongresa kritika

12.30 Kongresa slēgšana

13.30 Pusdienas

Par referentiem, darba grupu vadītājiem un citiem programmas izpildītājiem vēl nevaram ziņot, jo ne visi aicinātie ir devuši savu piekrišanu.

Kongresa laikā darbosies bērnodārzs, kuru vadīs Maruta Karnupa. Ceram, ka arī citi kongresa dalībnieki ziedos savu laiku palīdzēt bērnodārza aktivitātēs.

Tuvāku informāciju sniegsim nākošā PDC numurā, kā arī citās publikācijās.

Uz redzēšanos kongresā!

Jānis Dūselis

20. JAUNATNES DIENU PROGRAMMA

Ceturtdien, 13. maijā

19.30 Atklāšanās vakars, Latviešu namā

Pēc tam Saviesīgs vakars

Piektdien, 14. maijā

19.30 Teātris – Maksa Friša „Dedzinātāji”, režisore Anita Apele, Latviešu namā

Pēc tam Saviesīgs vakars

Sestdien, 15. maijā

09.00 Tautas deju mēģinājums, Latviešu namā

13.00 Sports, Revesbijas YMCA telpās

19.30 Jubilejas balle, Drumoīnas pilsētas namā (Drummoynne Civic Centre)

Svētdien, 16. maijā

10.30 Jaunatnes dienu dievkalpojums, Latviešu ev. lut. baznīcā, Hombuša

12.00 Tautas deju mēģinājums, Latviešu namā

17.00 Tautas deju uzvedums, Latviešu namā

Pēc tam Saviesīgs vakars

Pirmdien, 17. maijā

10.00 Sapulcēšanās izbraukumam, Latviešu namā

Pēc izbraukuma Atvadu vakars, Saules namā

**** Jauniešiem, kuriem vajadzīga apmešanās, lūdzam pieteikties pie Rudītes Silķēnas, 21 Wavell Pde, Earlwood, NSW 2206, tel. (02) 55-6609.**

**** Balles biļetes jāiegādājās jau pirms Jaunatnes dienām no JD kasieres Andras Rones, 4 Wilona Ave, Greenwich, NSW 2065, tel. (02) 43-4637.**

20. JAUNATNES DIENU TAUTAS DEJU UZVEDUMS

Par gadskārtu Jānīt's nāca,
Par gadskārtu Pēterīt's;
Par gadskārtu Lieldienīgas
Sūpolītes karināja.

Latviešu svētki un svināmās dienas ir tautas dziesmās bagāti apdziedāti. Bet arī latviešu lauku darbi nav pamesti novārtā. Kā svētku prieki, tā arī lauku ikdiena tiek krāšņi attēloti kā tautas dziesmās, tā arī tautas dejās.

To nu mēģināsim parādīt skatītājiem 20. Jaunatnes dienu tautas deju uzvedumā šī gada 16. maijā. Aplūkosim latviešu lauku dzīvi visos četros gada laikos. Uzvedums tādēļ arī sadalīts četrās daļās: 1. Ziemā, 2. Pavasarā, 3. Vasarā, 4. Rudenī.

Ziema daļā par piemēru rādīsim Mārtiņus, Ziemassvētkus, Jaungadu un vakarēšanu. Pavasara daļā – Meteņus, Lieldienas, Jurģus, aršanu un ecēšanu. Vasarā – talkas, Ūsiņus, piegūlu, pļaušanu un, protams, Jāņus. Un beidzot – Rudenī – ganus, Māras, kulšanu, malšanu un Apjumības. Tas jau, protams, neietilpina ne visus latviešu svētkus, ne arī visus lauku darbus; tos, ko spēsim parādīt, arī nevarēsim parādīt visā pilnībā, bet cerams, ka uzvedums dos īsu pārskatu par latviešu dzīves krāšņumu.

Lai to parādītu, lietojam galvenokārt, tā saucamās, etnografiskās dejas, bet arī dažas jaunrades dejas, kas tieši atbilst uzveduma tēmai. Tās pavadīs muzikālais ansamblis Ingridas Neubrandtes vadībā, kas spēlēs varbūt ne etnografiski latviskus, bet gan tautā iecienītus un iemīļotus instrumentus.

Uzvedumu ar dziesmām kuplinās dziedātāju ansamblis Jura Baloža vadībā un Sidnejas latviešu pamatskolas ansamblis Kristīnes Strungas vadībā.

Šoreiz mēģinājumi abi būs nedēļas nogalē – sestdien, 15. maijā no plkst. 9.00 līdz 12.00 un svētdien, 16. maijā no plkst. 12.00 – abi Latviešu namā. Tā abos mēģinājumos varēs piedalīties kā strādājošie sidnejieši, tā arī tie citu pilsētu viesi, kas tikai varējuši atbraukt uz nedēļas nogali.

Gaidīsim dejotājus un skatītājus kuplā skaitā kā uz tautas deju uzvedumu, tā arī uz apkūlībām pēc tā.

Uz redzēšanos 20. Jaunatnes dienās!

Iveta Rone

1982g.

13.→17.maijam

VAI PAZĪSTIET ŠOS SIMBOLUS? UN CIK TRŪKST?

Taču nav grūti minēt to nozīmi, jo starp jauniešiem „Džei Dīs” jēdziens nav svešs. Šie simboli ir greznojuši Sidnejas Jaunatnes dienu programmu vākus kopš 1962. gada, kad šeit notika 2. Jaunatnes dienas. Ar citiem Austrālijas Jaunatnes dienu zīmoņiem tie rotās 20. Jaunatnes dienu jauniešu svētku atceres izstādi.

Diemžēl, to starpā trūkst 5. un 8. Jaunatnes dienu simboli. Šis trūkums ir raksturīgs šķērslis paredzētai Jaunatnes dienu izstādei, proti, informācijas trūkums.

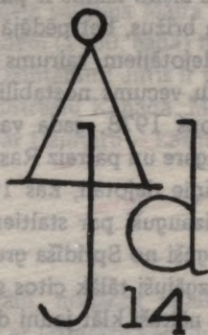
Nebūtu tā, ka nekas nav zināms. Ir vērts pieminēt tautas deju žurnālā, ka tautas deju uzvedums ir vienmēr bijis Jaunatnes dienu norises stūrakmens. Tas ir bagātīgs un krāšņs paviens mūsu jaunatnes pulcināšanā un latviskā audzināšanā. Atskatoties pagājušajos gados atrodam daudzus pazīstamus dejotājus, kuri ir veidojuši mūsu sabiedrību. Pašķirstot 2. Jaunatnes dienu programmu lasām Skaidrītes Darius vārdu tautas deju parādes sarakstā. Ar nopelniem bagāti ir arī Juris Ruņģis, Ināra Zemīte, Imants Līcis un vēl citi, kuri piedalījās šajos 2. svētkos.

Kā toreiz, tā tagad, bez tautas deju kopu locekļiem nebūtu iespējams izveidot rīcības komitejas, vai atrast nepieciešamās darba rokas svētku priekšdarbu veikšanai un norises gaitu sekmīgai vadīšanai. Tautas deju kopas pašas kuplina programmu ar savu piedalīšanos Jaunatnes dienās, un vairo svētku dalībnieku un skatītāju skaitu. Pēdējais ir nepieciešams budžeta īstenošanai. Ik gadus Jaunatnes dienu rīkotāji rūpīgi skatās uz pārējo pavalstu galvas pilsētām un mēģina izdibināt, cik viņu kaimiņu ieradīsies gadskārtējos svētkos, lai pareģotu, vai tie izdosies. Tautas deju dejotāji ir šo ciemiņu galvenā sastāvdaļa. Iebraucēju klātbūtne arī paaugstina tautas deju uzveduma nozīmi, padarot to par Austrālijas mēroga notikumu. Un beidzot, viņu sejas parādās arī citos sarīkojumos – īpaši svarīgi šinī ziņā būdami tie dolāri, kurus tie izdod iegādājoties balles biļetes.

Šādi vispārēji novērojumi nav apstrīdami. Turpretī, viņus minēt vārdos šādā rakstā nenozīmē viņu apstiprināšanu. To variet darīt tikai jūs, dārgie lasītāji! Pirmā vietā, ar piedalīšanos 20. Jaunatnes dienās Sidnejā. Otrā vietā, ar liecībām un materiāliem par iepriekšējām Jaunatnes dienām – programmas, fotografijas, žetoni utt – aizpildīt to robu Jaunatnes dienu atceres izstādes rīkošanā, kuru minēju šī raksta sākumā. Materiālus izstādei var nosūtīt šī raksta autoram vai nu Sidnejas Latviešu namā, vai uz 21 Sixth Avenue, Condell Park, NSW 2200. Jūsu palīdzība būs redzama 20. Jaunatnes dienās Sidnejas Latviešu nama izstādes telpās.

Uz redzēšanos Sidnejā!

Māris Bruzgulis.

Ir apritējuši 10 gadi, kopš 1972. gada februārī Ināra Zemīte ar lielu sajūsmu un aizrautību nodibināja tautas deju grupu Sprīdītis. Šai laikā grupa, Ināras enerģiskā vadībā, varēja lepoties ar jo kuplu deju skaitu. Kad grupa kļuva tik liela, ka Ināra jūta, ka viena vairs netiek galā, grupu sadalīja jaunākos un vecākos deju grupās un vadības darbā Inārai iesaistījās palīgi – Gunta Vagare, Zaiga Leitmane un es. Tā arī sākās mana ciešākā saskare ar tautas dejām, jo bez vienkāršākajām dejām skolā nebiju neko citu mācījusi, biju tikai bijusi deju grupā Daugaviešu grupā tās pirmsākumā (vēl pirms grupa bija sev ieguvusi vārdu Daugavieši).

Desmit gadi ir pietiekami ilgs laiks, lai daudz kas mainītos. Tā arī Sprīdītis šais desmit gados ir piedzīvojis daudz maiņu. Ināra no grupas vadības aizgāja līdz ar 1977. gada beigām. Sprīdītis savus ziedu laikus ir pārdzīvojis, ir pat piedzīvojis spēcīgus paguruma brīžus, bet pēdējā laikā ir nostabilizējies uz apmēram 24 – 26 deju grupām, vairums meiteņu. Zēnu trūkums ļoti jūtams. Dalībnieku vecums nostabilizējies no 10 – 16 gadu vecumam. Grupu kopš 1978. gada vadu es, kā palīdzes man darbojušās Gunta Vagare un pašreiz Rasma Saulīte.

Jaunie deju grupiņi, kas 1972. gadā uzsāka savas gaitas Sprīdītī, jau izauguši par staltiem jauniešiem. Daudzi no viņiem ne tikai izauguši no Sprīdīša grupas vecuma, bet izdejujuši arī Riteņi un aizgājuši tālāk citos sabiedriskos darbos. To vietā tomēr aizvien ir nākuši klāt jauni deju grupiņi, kuri pirmo polkas soli apguvuši Sprīdīša deju grupā.

No patreizējiem deju grupiņiem grupā visilgāk dejujuši Daina un Pēteris Caunes, kas pirmo polkas soli sāka 1974. gadā, tad Pēteris Miglis, kopš 1975. gada, un Lia Mirovica un Karina Lezdkalna – abas kopš 1976. gada. Visjaunākā deju grupiņa – Sandra Aleksējeva – uzsāka savas gaitas Sprīdītī tikai šogad.

Ir dejots gan Kultūras dienu un Jaunatnes dienu, gan arī dažādu citu sarīkojumu virknē. Neaizmirstams paliks „Trīs jaunas māšas” uzvedums, ar kuru Melburnas trīs tautas deju kopas saistījās ciešākā draudzībā, gan viesojoties Jaunzēlandē, gan arī uzstājoties Melburnā. Jācer, ka kādreiz būs atkal izdevība šādu jauku pasākumu atkārtot.

Melburnas

Sprīdītis

Savu desmitgadi Sprīdītis atzīmēs šī gada 2. maijā plkst. 15.00 Melburnas latviešu namā ar tautisku uzvedumu „Latviskā gadskārta” ar dejām, dziesmām, koklēm, stabulēm, skandējumiem un pēcpusdienas tēju.

Nobeidzot gribu teikt paldies visiem tiem, kas Sprīdītī šais 10 pastāvēšanas gados ir atbalstījuši. Sevišķi mīļš paldies pienākās prāv. A. Grosbacham un Melburnas ev. lut. latviešu draudzei, kuras paspārnē Sprīdītis ir visus šos gadus darbojies.

Rasma Celma

PĒRKONĪTĪM JAUNA VADĪBA

Pērkonīša jaunās valdes sastāvs ir sekojošs:

vadītāja – Brigita Pluce,
sekretāre – Gita Balode,
kasieris – Andrejs Lanskis.

Vēstules sūtāmas:

Brigitai Plucei
1B Luita St
Wembley Downs, WA 6019.
Tel. (09) 341-7090.

Kultūras dienu korespondence sūtāma:

Andrai Kīnai
Lot 66 Johnston Rd
Parkerville, WA 6553
Tel. (09) 295-4478.

Mēs esam Dzintars no Ņudžersijas. Un kas gan nezina Amerikā Ņudžersiju! Ja ne citādi, tad dzirdēts vismaz teiciens: „Tas jau no Ņudžersijas!”, kas latviskojot nozīmētu – tik pat kā „malēnietis”! Bet tas, protams, attiecas tikai uz vietējiem ar melnu, baltu vai sarkanu ādas krāsu, ne uz mums dzintariešiem. Mēs sevi uzskatām par „pārdaugaviešiem” no lielās Ņujorkas, un tā ir pavisam cita lieta.

Mums pašiem ir sava „Priedaine” (tas ir, mūsu Latviešu biedrībai, un mēs tikai viņas paspārnē) ar skaistu biedrības namu, skaistiem laukumiem un laukumiņiem gan tenisa, voleja un basketbola spēlēm, gan vieglatlētikai, kā arī zālāji ar galdiem un desu cepināmo krāsni – ar vārdu sakot, ko vien var kārot izbraukumam zaļumos vai arī nopietnai kultūras baudīšanai. Bez plašās sarīkojumu zāles ar skaistu skatuvi ir arī brīvdabas skatuve gandrīz kā senais romiešu amfiteātris ar cementa grīdas iedobumu priekšnesumiem un apkārt paaugstinājumu skatītājiem. Kas tur dejojis vasaras saulītē un cepināties kā uz cepešpannas, nekad to neaizmirsīs! Gan jau to atcerēsies arī Saules jostas dejotāji no savas pirmās turnejas, kad pēc izrādes viņiem nebija pat vīlītē sausuma, kaut arī lielījās, ka nieks vien tas esot, jo viņi rūdīti Austrālijas saulē.

Dzintara gaitas cieši saistās ar šo skatuvi, jo pat deju kopas sākums sakrīt ar skatuves tapšanu 1959. gadā. Kad jaunajā brīvdabas skatuvē sarīkoja pirmo izrādi „Skroderdienas Silmačos” Jēkaba Zaķa režijā, vajadzēja arī dejotājus. Tos apzināja un apmācīja Pēteris Ozoliņš. Pēc labi izdevušās izrādes, dejotāji vēlējās darbu turpināt un neizklist, un tā noorganizējās deju kopa Dzintars, kas Pētera un Gunas Ozoliņu vadībā uzsāka spraigu darbu gan vietējos sarīkojumos Priedainē, gan tās apkārtnē, gan Pasaules izstādē Ņujorkā, gan novadu un vispārējos dziesmu svētkos, kur 1966. un 1970. gada deju sacensībās iegūst otras labākās deju kopas nosaukumu. Deju kopa cieši sadarbojās ar drāmatisko kopu, piedalīdamās ne vien ar dejām, bet dodama arī no sava vidus aktierus.

Pēc 1969. gada, aizejot no deju kopas vadības Pēterim Ozoliņam, Dzintara darbībā sākās plūdi un atplūdi, vienu otru reizi pat pagurums. Dzintaru kādu gadu vada Maruta Delle, tad Jānis Ozoliņš ar palīdzību Janu Ērmani, Māra Priedīte ar palīgu Mārtiņu Ērmani, bet darbībai nav vairs īsta spraiguma. Ar 1974. gadu vadību uzņemas Maira Bierne, un viss sāk iet atkal labākās slīdēs. Nu jau daži dejotāji jau otrā paaudzē un tā no „pirmās paaudzes” un piedevām Aina Priedīte uz Bostonas dziesmu svētkiem 1978. gadā noorganizē deju kopu Senči. Tā turpina darbību arī vēl Dzintara 20 gadu jubilejas sarīkojumā 1979. gadā, kur piedalās arī Vecais Dzintars Pētera Ozoliņa vadībā un sarīkojums izvērsās par īstu tautas deju daudzīnājumu un lielām cerībām nākotnē.

Tā tas varētu iet līdz šai baltai dienai, ja nebūtu vairāki „bet”! Apklususi ir Senču un Vecā Dzintara darbība, un pašam Dzintaram arī pietiek raižu! Līdzšinējā vadītāja Maira ieskatījies Jurī un Juris Mairā un viņiem rudenī (1980. gadā) būs kāzas! Tas būtu pavisam labi, bet nav labi Dzintaram! Juris ir pārnovadnieks un aizved Mairu tautās uz Montrealu Kanadā. Mēs priecājamies par viņiem, bet bēdājamies par Dzintaru – kas mūs vadīs, jo dejoj mums patīk!

M.S.

P.S.

Kamēr vēstule ceļoja pāri jūrām, nonākot redakcijā līdz iespiešanai, klāt jau pavasaris, lietas ar Dzintaru kārtojušās pašas no sevis. Pašā Mairas un Jura kāzu godā izdevies sarunāt Dzintaram jaunu vadītāju, agrāko Longailendas skautu un gaidu tautas deju kopas Gredzentiņš vadītāju Māru Mangali, tagadējā vārdā Māru Rasumu. Tur nedraud arī aizprecēšanās iespējas un briesmas, jo Mārai jau vīrs Andrejs pie sāniem un deju kopai būs arī mūzikants! Dzintars ir izturīgs materiāls!

M.S.

Deju kopa Dzintars 1981. gadā.

1. rindā no kreisās – Astrīda Buka, Ilze Bāra, Gunta Bierne, Zinta Bierne; 2. rindā – Juris Bļodnieks, Imants Stiebris, Jānis Ģīga, Uldis Silgailis; 3. rindā – Pauls Pilmanis, Ilze Gobiņa, Daina Delle, Aija Buka, Jānis Gobiņš, deju kopas vadītāja Maira Bierne.

6. VLJK rīcības komiteja ziņo, ka izvēlēta vieta kongresam, kas notiks no 1983. g. 31. decembra līdz 1984. g. 6. janvārim, ir Dūkijas (Dookie) lauksaimniecības koledža Viktorijā.

Dūkijas koledža atrodas 195 kilometru attālumā no Melburnas, pusceļā starp Šepartonu un Benalu, un 11 kilometrus no mazās lauku pilsētiņas Dūkijas.

Rīcības komitejas darba grupa, kurai uzdeva vietas sameklēšanu sastāvēja no Leldes Rammas un Jura Benķa, kuri ievāca informāciju par 40 dažādām vietām, beidzot paliekot 6 vietas tuvākai izvēlei. Šīs 6 vietas atsevišķi apskatīja un no tām rīcības komiteja izvēlējās Dūkiju kā vispiemērotāko vietu kongresam.

Dūkijas koledžā ir guļamvietas gandrīz 300 cilvēkiem, galvenokārt vieninieku istabās, bet arī pie koledžas pieder moderns motelis un atsevišķa māja, kuros iespējams novietot ģimenes.

Dūkijā ir:

- * sarīkojumu zāle ar plašu skatuvi un 400 sēdvietām
- * ēdamzāle, kur eventuēli var arī rīkot balli 400 cilvēkiem
- * atsevišķs konferenču centrs ar biroju, semināru istabu 24 cilvēkiem, vairākas mazas istabiņas un bārs, kas būtu mūsu pašu rīcībā
- * peldbaseins, voleja un tenisa laukumi, vingrošanas telpa un sporta laukums
- * pasts, telefoni un veikaliņš.

Kongresa rīcībā ir Dūkijā atrodošie diapozitīvu un filmu projektori, rakstāmmašīna, fotokopēšanas mašīnas, skaņu sistēmas un ziņojumu dēļi.

Lauksaimniecības koledža atrodas skaistā vietā Meidžora (Major) kalna pakājē. Apkārtne ir vīnotavas un arī audzē aitas, kviēšus un tabaku.

Kongresa dalības maksa ir paredzēta starp \$A160 un \$A200 no personas, ieskaitot ēdienus (kongress ir 1 dienu garāks, kā iepriekšējie).

Ne tikai vietas meklēšanas darba grupa ir bijusi aktīva, bet pārējās arī.

Izsludināšanas darba grupa

Pašreiz gatavo brošūru, plakātu un nozīmi, kurus izplatīs ne vien Austrālijas centros, bet arī visur Eiropā, Amerikā un Kanadā jauniešu apvienībā, tāpat arī visās vietās, kur paredzētas latviešu nometnes, dziesmu svētki, kursi utt, sākot ar šī gada maija mēnesi. Komiteja ir ļoti pateicīga Saules jostas ansamblim, kas savā turnejas programmā ir par brīvu veltījis veselu lappuspi informācijai par 6. VLJK.

Naudas lietu darba grupa

Plānošana pašreiz tik tālu progresējusi, ka visā drīzumā būs iespējams uzstādīt budžetu, tā noskaidrojot, cik daudz naudas būtu jāsagādā, lai segtu izdevumus.

Programmas darba grupa

Programmas darba grupas atbildība ir divējāda – vispirms jānosprauž referātu, paneļu vai darba grupu tematus, un otrkārt jāsarunā referenti un paneļu vadītāji. Praktisku apsvērumu dēļ mums bieži šī secība jāmaina, vispirms uzzinādami, kuri iespējamie referenti vispār varētu tikt uz 6. VLJK Austrālijā. Idejas par programmu nenāk no rīcības komitejas Austrālijas daļas vien, bet esam jau saņēmuši vērtīgus ieteikumus no 6. VLJK rīcības komitejas locekļiem Eiropā un Kanadā. Mēs esam arī lūguši padomu no atsevišķiem cilvēkiem, kuri nesastāv tieši rīcības komitejā, un esam vienmēr priecīgi saņemt ieteikumus par

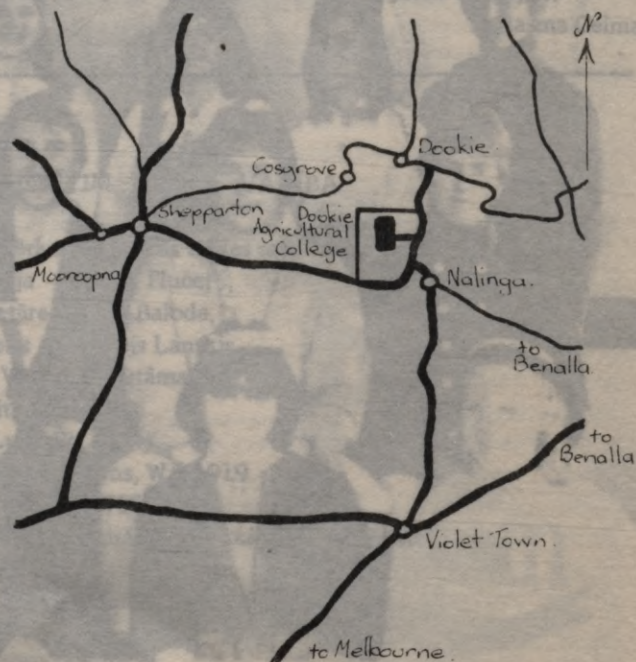
programmu. Patlaban ir vēl par agri, lai varētu ko konkrētu ziņot par programmas sastāvu, bet ceram, ka visā drīzumā varēsim sākt sniegt šo informāciju.

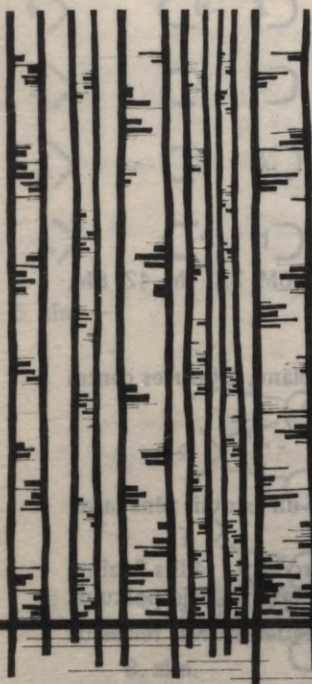
Līdzekļu iegādes darba grupa

Ņemot vērā paredzētos lielos izdevumus 6. VLJK rīkošanai, darba grupa ir ievākusi informāciju par privātām kompānijām, valsts iestādēm un latviešu organizācijām varbūtēju atbalstu saņemšanai. Šī grupa plāno arī vairākus sarīkojumus Melburnas latviešu namā ar ienākumiem par labu kongresam.

Kongresa komiteja arī vēlas ziņot, ka ELJA ir izvēlējusi Andri Neimani no Rietumvācijas kā 6. VLJK pārstāvi Eiropā un LNJAK ir izvēlējusi Aiju Abeni kā pārstāvi Kanadā.

Tuvāka informācija saņemama no 6. VLJK rīcības komitejas priekšsēža: Edgars Krūmiņš, 18 Edward Street, Essendon, Vic. 3040, Australia; tel. mājās (03) 379-2079, darbā (03) 344-2378.

UPMAĻU SAIMNIECE

PROGRAMMAS PIEZĪMES

Seno latviešu darbs un mūžs noritēja lauku sētā. Daba ar savu noteikto dabas likumību pakļāva zemes kopējus zināmai dzīves kārtībai, no kuras ievērošanas atkarājās cilvēka labklājība. Darbā, pienākumā un atbildībā sieviete līdzvērtīgi dalījās ar vīrieti. Dainās, dejās, tradīcijās un ticējumos izskan un parādās vīrieša cieņa savai līdzgājējai – sievietei.

Dainās latviete pati apdzied sevi, savu darbu un savu vietu ģimenes un tautas dzīvē. Savu un savu paaudžu darbu un dzīves pieredzi tā nodod tālāk savām nākamajām paaudzēm.

Uzvedums „Upmaļu saimniece” ir cildinājums latviešu sievietei – spēcīgajam balstam ģimenes un tautas eksistencē.

Upmaļu saimnieces mūžs ietver posmu no klausu laikiem līdz latviešu tautas Baigajam gadam. Upmaliešu koptās tradīcijas un ticējumi izskan uzveduma pirmajās divās daļās, kad saimnieces dzīves ziedu virknē ievijas ir gaišie, ir tumšie ziedi; klausu laiku grūtumi mainās ar darbā un dzīvē atrastajiem prieka mirkļiem. Uzveduma trešā daļā upmaliešu meitas līdz ar Rūtiņu U. staigā latviešu tautas grūtos ceļus.

Upmaļu saimnieces nepabeigtā ziedu virkne gaida virknes salicējus vainagā.

Uzvedums sarakstīts pamatojoties uz acu liecinieku nostāstiem, Rūtiņas U. grāmatu „Vēl tā gribējās dzīvot”, un folkloras pierakstiem un vēsturiskām ziņām.

1. daļa – Jaunā saimniece

Vakarēšanai bija svarīga nozīme latviešu tautas sabiedriskajā un garīgajā laukā. Pirmkārt, tā deva iespēju satikties kaimiņlaudim, kā arī jaunajiem vienam otru noskatīties. Bet vēl jo svarīgāka loma tai bija tautas gara mantu saglabāšanā un veicināšanā.

Rudens pievakarē Upmaļu saime pulcējās vakarēšanai. Sanāk arī ļaudis no kaimiņu sētām – meitas darina pūrus, puīši vajadzīgos darba rīkus; dzied dziesmas, min mīklas, un grīda rīb dejas solī.

Nelaimējās vienīgi viņšētas Pēterim, kurš par daudz iebauda saimnieces garšīgo maizi. Aizvests pie Prūsenītes – tautas dabiskās ārstniecības zinātajās, tas pēc liela izbīļa kļūst vesels un ar sparū metās Prūsenītes polkā. Saimniece viņai gaišo ziedu virkni un raitā dejas solī ved puīšus un meitas lielajā Atspolītē. Vakarē jauni un veci, lieli un mazi. – Ko mēs bērni darīsim? – prasa bērnu saime viens otram.

Klaušas. – Smagas un pazemojošas bija klausu gaitas latviešu zemniekiem. Visienīstākais bija vagars, kurš, pielietojot miesas sodus, izkalpināja kūlējus. Vagara iekāre uz kūlēju meitām, un kūlēju beztiesīgais stāvoklis un nespēja šīs meitas aizstāvēt ievij tumšo ziedu Upmaļu saimnieces ziedu virknē.

2. daļa – Bluķa vakars

Par Bluķa vakariem ir saukti ceturtdienas vakari, jo tad ir braukuši precinieki – bluķa vēlēji. Upmalē, tāpat kā pārējā Latgalē, šie svētki ir svinēti sulu mēneša beigās un lapu mēneša sākumā. Puīši, dziedādami, ir vēluši bluķi uz meitu sētām. Ja puīši ir pieņemami, tad bluķi atļauj ievilkst istabā un saimnieks ar pirmo alus kausu aplej bluķi un otru piedāvā vecākajam swahtam (precinieks – atvasinājums no krievu valodas).

Upmaļu saimnieces meitas viņas ziedu virknē gaišos dzīves rudens ziedus. Ir Bluķa vakars, un saime ir saposusies svētku drānās. „Swahti nāk!” Prieka uztraukumā dreb meitas balss. Puīši dziesmā sveicina saimnieci, un saimniece saņemot preciniekus piedāvā tiem alus kausu kā zīmi, ka tie ir vēlami ciemiņi.

Nu sākās dejošana, dziedāšana un apinīša slavēšana. Swahti un Upmaļu sievas dancī loka kājas, kamēr meitas ar kurpi zīlē, kurš puisis kurai kritīs; gados spēcīgāka meita palīgā ņem pat brīnumviru.

3. daļa – Rūtiņas U. piemiņai

Upmalas dzimtu grūtās dienas savijās ar visas tautas likteni. Kaut vasara tērpjās savā ziedu rotā, smagas nojautas gulstās pār latviešu tautu. Upmales saimnieces mazmeitas savā jaunības priekā plūc ziedus, ko likt vecās mātes ziedu virknē, bet, līdz ar Rūtiņu tām jāiet grūtīte, pazemojošie ceļi.

Izvilumi no Rūtiņas U. rakstītā:

Ausis vēl ilgi skanēja kuģa matrožu vārdi: „Viņi te atvesti, lai nosprāgtu...”

Ziemā biju norīkota pie slapjākā darba: smēlu no mucām ūdeni un lēju uz ledus. Kājas vecās botēs uz ledus ļoti slidēja, un es bieži kritu, uzgāzdama sev virsū auksto ūdeni. No vecām lupatām šūtie cimdi samirka un piesala pie spaiņa roktura, kājas nežēlīgi sala... Mana guļas vieta atradās tieši blakus logam, kuram stikla vietā bija tikai aizklāts palags, tā, ka vēji un sniega puteņi man pūta tieši virsū...

Rociņas klēpī salikusi, skrandaina, netīra, māsa tur sēdēja, un ar nepacietību gaidīja ko ēdamu... Reiz L. noķēra savā gultā pāris peļu... tās nodrājām un... uzcepām...

Atmiņā atausa dzimtenes ainas. Tik ļoti vēl gribējās dzīvot.

Choreografija – Ileana un Ēriks Zvirbuļi (31. kultūras dienām, 1981. g. decembrī)

Mūzika – Terēze Dzītare

Deja 8 pāriem.

Solis – polka un galops.

UZNĀKŠANA (III/16t) – polka

Dejotāji nostājušies aizkulisēs jauktā kolonā sekojošā kārtībā: 1M, 8Z, 2M, 5Z, 3M, 6Z, 4M, 7Z, 5M, 2Z, 6M, 3Z, 7M, 4Z, 8M, 1Z. Meitenēm rokas sānos, zēniem rokas krustotas uz krūtīm.

1 – 16 t Pirmā meitene ved jaukto kolonu no aizkulisēm uz dibenplāna centru un tad uz priekšplānu. Skatuves centrā meitenes aizdejo uz skatuves kreiso pusi, zēni uz labo pusi un nostājās kā rādīts 1. zīm..

PIRMAIS GĀJIENS (I/16t) – polka, kāju piesitiens

1 – 2 t Visi dejo divus polkas soļus slīpi pa kreisi un otrā taktī trīs reizes piesit kājas. Pirmā meitene un astotais zēns tagad stāv vienā rindā.

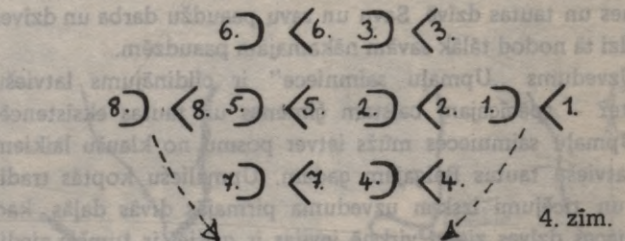
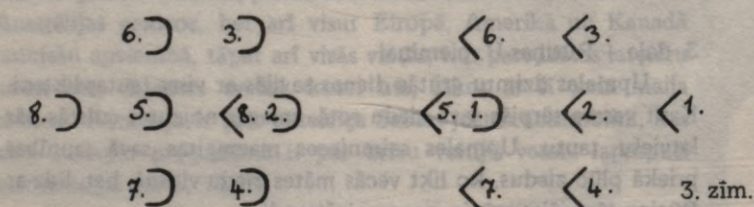
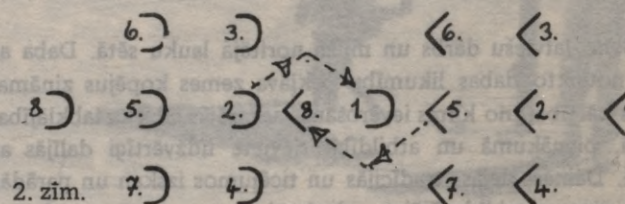
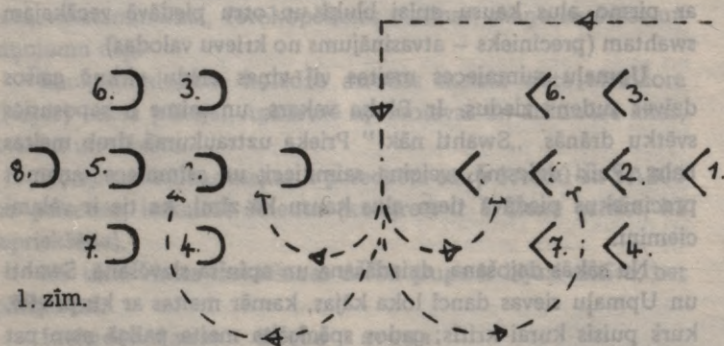
3 – 4 t Visi dejo divus polkas soļus slīpi pa labi un atkal visi trīs reizes piesit kājas. Dejotāji tagad atrodas kā rādīts 2. zīm..

5 – 8 t Pirmā meitene un piektais zēns, otrā meitene un astotais zēns sadodās slēgtā elkoņu satvērienā un dejo polku uz vietas vienreiz apgriežoties dejas ceļa virzienā, Pārējie zēni un meitenes ar polkas soli apgriežās divas reizes uz vietas griežoties dejas ceļa virzienā. 8 t beigās visi nostājās kā parādīts 3. zīm..

1 – 2 t Visi dejo divus polkas soļus slīpi pa kreisi un trīs reizes piesit kājas.

3 – 4 t Visi dejo divus polkas soļus slīpi pa labi un trīs reizes piesit kājas. Dejotāji atrodas kā parādīts 4. zīm..

5 – 8 t Pāri sadodās slēgtā elkoņu satvērienā un griežas uz vietas dejas ceļa virzienā. Pirmais un astotais pāris griežoties dejo uz skatuves priekšplānu. Gājiena beigās dejotāji stāv kā parādīts 5. zīm.. Zēniem rokas krustotas uz krūtīm, meitenēm sānos.

OTRAIS GĀJIENS (II/16t) – polka

1 t Meitenes ar vienu polkas soli apgriežās pa dejas ceļu tā, ka rindas stāv ar seju viena pret otru. Zēni stāv.

2 t Meitenes stāv. Takts pirmā pusē meitenes sadod labās rokas, takts otrā pusē sadod kreisās rokas. Takts beigās meitenes stāv kā rādīts 6. zīm.. Gala meitenēm (3. un 8.) brīvās rokas sānos. Zēni stāv.

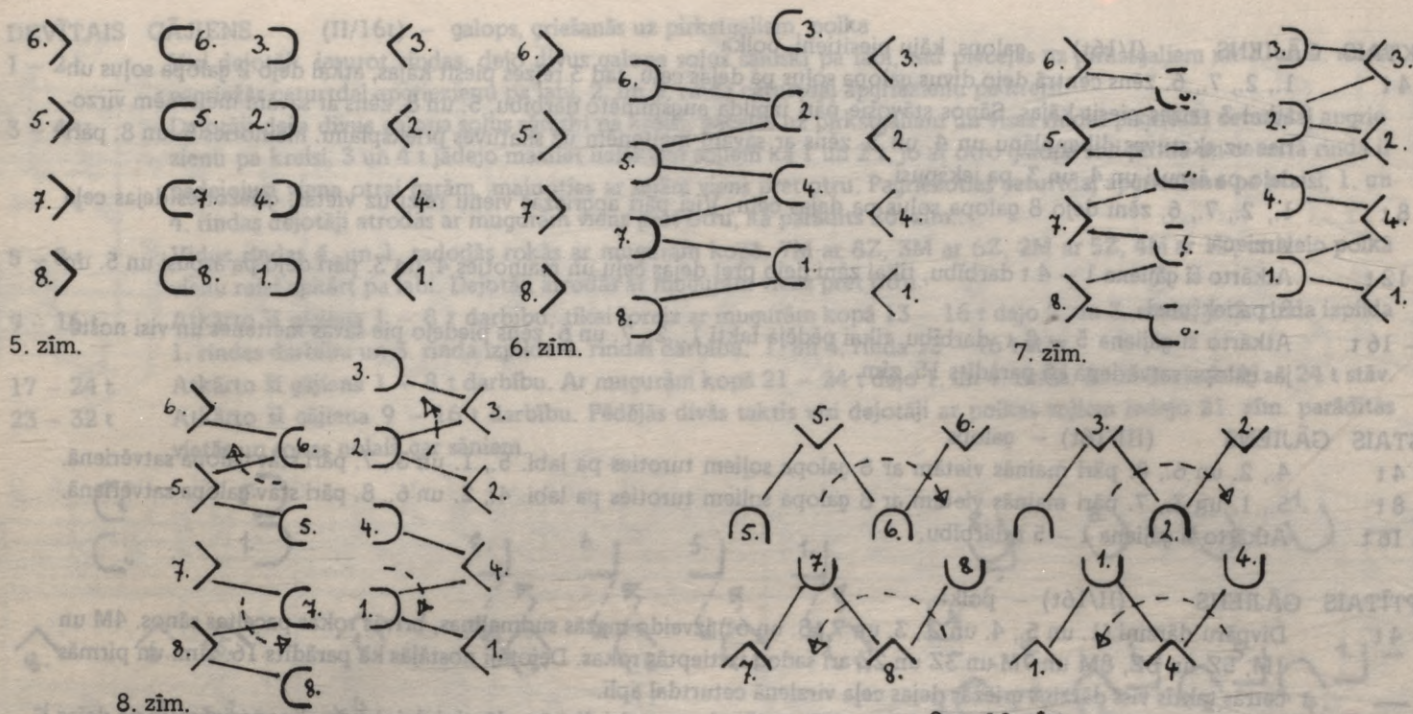
3 t Meitenes ar vienu polkas soli, rokas sānos, apgriežās pa dejas ceļu uz vietas. Zēni stāv.

4 t Takts pirmā pusē visi sadod labās rokas, takts otrā pusē kreisās rokas ar iesānis pretīm stāvošiem dejotājiem. Galos stāvošiem zēniem un meitenēm brīvās rokas sānos. Takts beigās visi stāv kā parādīts 7. zīm.. Rokas visiem sadotas skujiņā.

5 – 8 t Septītais zēns un piektā meitene, un ceturrtā meitene un otrais zēns atlaiž sadotās rokas. Meitenes brīvās rokas ieliek sānos, zēni nolaiž gar sāniem. Paturot, pa diviem pāriem, jauktās skujiņu rindas pāri griežās kā parādīts 8. zīm.. 8 t beigās visi atlaiž rokas, zēni krusto rokas uz krūtīm, meitenes ieliek sānos un dejotāji stāv kā parādīts 9. zīm..

9 – 12 t Atkārt šī gājiena 1 – 4 t darbību.

13 – 16 t Atkārt šī gājiena 5 – 8 t darbību, tikai pāri griežās kā parādīts 10. zīm.. 16 t beigās visi pāri vēl stāv rokas sadotas skujiņā kā parādīts 11. zīm. (2. zēns, 4. meitene un 6. zēns, 8. meitene arī sadod rokas skujiņā).

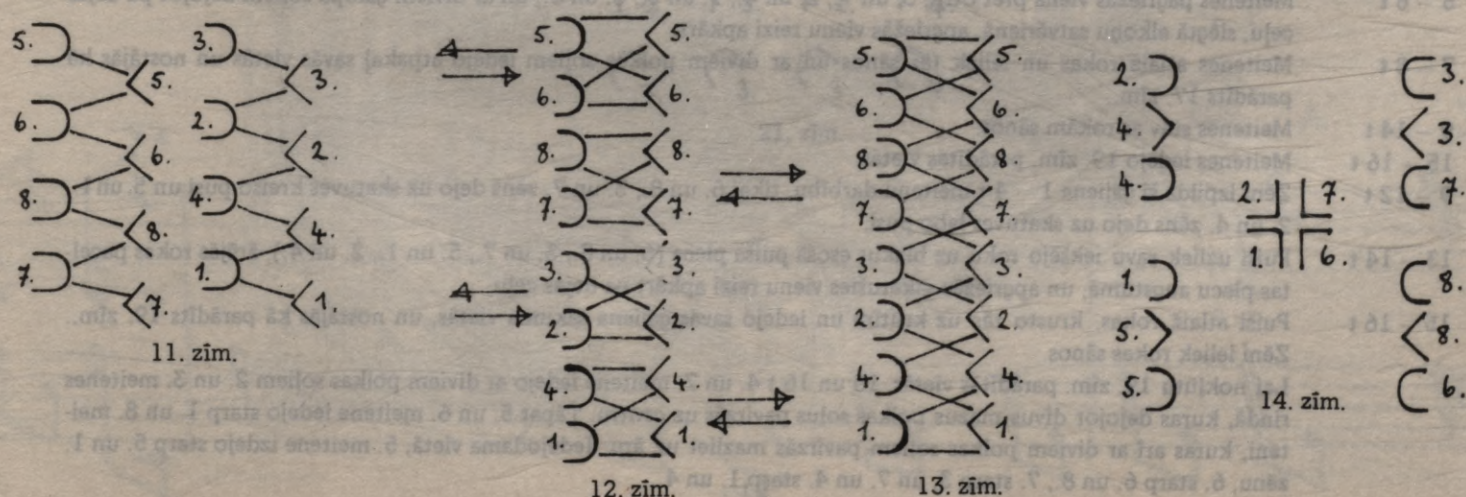

TREŠAIS GĀJIENS (I/16t) – galops, kāju piesitieni

- 1 – 4 t Skatuves labā pusē stāvošā dejotāju rinda (1., 4., 2., 3. puīši un meitas) ar rokām sadotām skujiņā dejo uz skatuves priekšplānu ar diviem galopa soļiem un trīs kāju piesitieniem. Tāpat skatuves kreisā pusē stāvošie dejotāji (7., 8., 6., 5. zēni un meitas) ar rokām sadotām skujiņā dejo uz skatuves dibenplānu. 4 t beigās septītais zēns un trešā meitene ir padejojuši viens otram garām.
- 5 – 8 t Visi skatuves labā pusē dejo uz skatuves kreiso pusi, visi skatuves kreisā pusē dejo uz labo pusi, līdz dejotāji veido vienu garu virkni. Dejotāji atlaiž rokas un ar 8 t pāri piedejo viens otram tuvāk un visi sadod rokas krustiskā satvērienā ar blakus pāri, kā parādīts 12. zīm..
- 9 – 12 t 1. un 4. pāri, un 7. un 8. pāri krustotām rokām dejo 4 taktis pa labi. 2. un 3. pāri, un 5. un 6. pāri krustotām rokām dejo 4 taktis pa kreisi.
- 13 – 16 t Pāri atdejo savās sākuma vietās, kā parādīts 12. zīm.. 16 t visi sadod rokas krusteniski, proti, 4M ar 1Z un 2Z un 4Z ar 1M un 2M. Pirmam un piektam pārim brīvās rokas sadotas plecu augstumā (skat. 13. zīm.).

CETURTAIS GĀJIENS (III/16t) – polka

- 1 – 8 t Pirmais pāris ved virkni dejas ceļa virzienā veidojot apli. Rokas visiem sadotas kā aprakstīts Trešā gājiena 16 t., 8 t piektais pāris atrodas skatuves priekšplānā.
- 9 – 12 t Dejotāji atlaiž rokas un satvērušies pa pāriem slēgtā elkoņu satvērienā griežās uz vietas dejas ceļa virzienā.
- 13 – 16 t Dejotāji griežās slēgtā roku satvērienā pret dejas ceļa virzienā. Pēdējā taktī 1., 2., 6., 7. zēns atstāj meiteni un iedejo centrā, sadodamies plecu aptvērienā. 1., 2., 6., 7. meitene piedejo pie 5., 4., 8. un 3. pāra, kuri griežoties 16 t ir nostājušies kā parādīts 14. zīm.. Pāra zēns stāv starp meitenēm, rokas sadotas plecu augstumā. Meitenēm brīvās rokas sānos.

PIEKTAIS GĀJIENS (I/16t) – galops, kāju piesitieni, polka

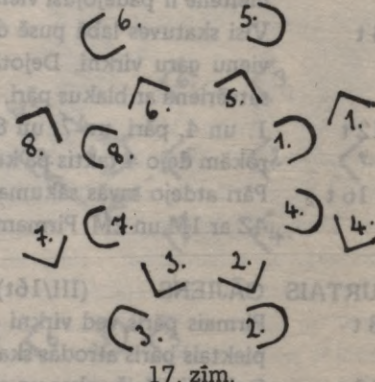
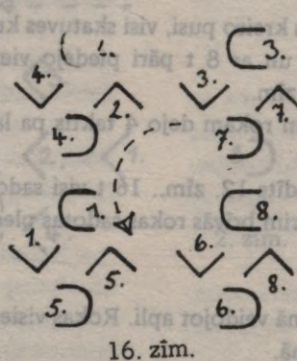
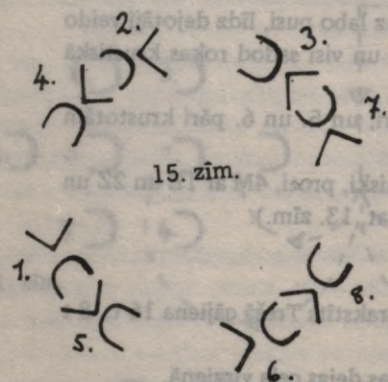
- 1 – 4 t 1., 2., 7., 6. zēns centrā dejo divus galopa soļus pa dejas ceļu, tad 3 reizes piesit kājas, atkal dejo 2 galopa soļus un atkal 3 reizes piesit kājas. Sānos stāvošie pāri izpilda augšminēto darbību, 5. un 8. zēns ar savām meitenēm virzoties uz skatuves dibenplānu un 4. un 3. zēns ar savām meitenēm uz skatuves priekšplānu. Mainoties 5. un 8. pāri dejo pa ārpusi un 4. un 3. pa iekšpusi.
- 5 – 8 t 1., 2., 7., 6. zēni dejo 8 galopa soļus pa dejas ceļu. Visi pāri apgriežās vienu reizi uz vietas, griežoties dejas ceļa virzienā.
- 9 – 12 t Atkārtō šī gājiena 1 – 4 t darbību, tikai zēni dejo pret dejas ceļu un mainoties 4. un 3. pāri dejo pa ārpusi un 5. un 8. pa iekšpusi.
- 13 – 16 t. Atkārtō šī gājiena 5 – 8 t darbību, tikai pēdējā taktī 1., 2., 7. un 6. zēns piedejo pie savas meitenes un visi nostājās galopa satvērienā kā parādīts 15. zīm..

SESTAIS GĀJIENS (III/16t) – galops

- 1 – 4 t 4., 2. un 6., 8. pāri mainās vietām ar 8 galopa soļiem turoties pa labi. 5., 1. un 3., 7. pāri stāv galopa satvērienā.
- 5 – 8 t 5., 1. un 3., 7. pāri mainās vietām ar 8 galopa soļiem turoties pa labi. 4., 2. un 6., 8. pāri stāv galopa satvērienā.
- 9 – 16 t Atkārtō šī gājiena 1 – 5 t darbību.

SEPTĪTAIS GĀJIENS (II/16t) – polka

- 1 – 4 t Divpāru dārziņi (1. un 5., 4. un 2., 3. un 7., 8. un 6.) izveido mazās sudmalīņas, brīvās rokas paceltas sānos. 4M un 1M, 5Z un 6Z, 8M un 7M un 3Z un 2Z arī sadod izstieptās rokas. Dejojāji nostājās kā parādīts 16. zīm. un pirmās četras taktīs viss dārziņš griežās dejas ceļa virzienā ceturtdaļ aplī.
- 5 – 8 t 2Z un 3Z, 4M un 1M, 5Z un 6Z, 8M un 7M atlaiž rokas un visi divpāru dārziņi dejo sudmalīņas griežoties pa dejas ceļa virzienā uz vietas.
- 9 – 12 t Dejojāji atkal sadod rokas kā aprakstīts šī gājiena 1 – 4 t un dārziņš turpina dejojot ceturtdaļ aplī dejas ceļa virzienā. Dejojāji tagad atrodās diagonāli pretējās vietās kā šī gājiena sākumā.
- 13 – 16 t Atkārtō šī gājiena 5 – 8 t darbību. Pēdējā taktī dejojāji atlaiž sadotās rokas un nostājās kā parādīts 17. zīm.. Zēniem rokas krustotas uz krūtīm, meitenēm sānos.

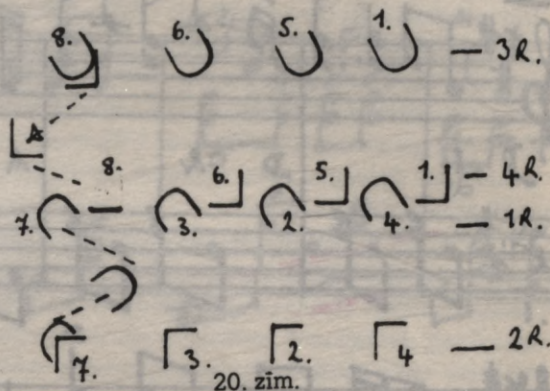
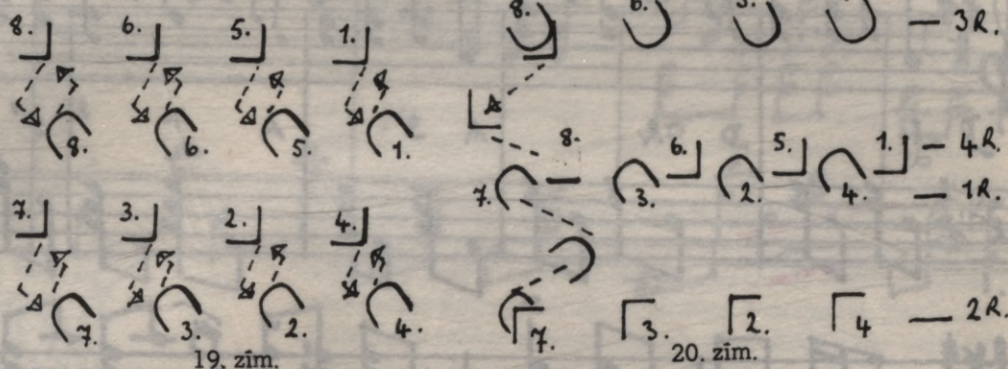
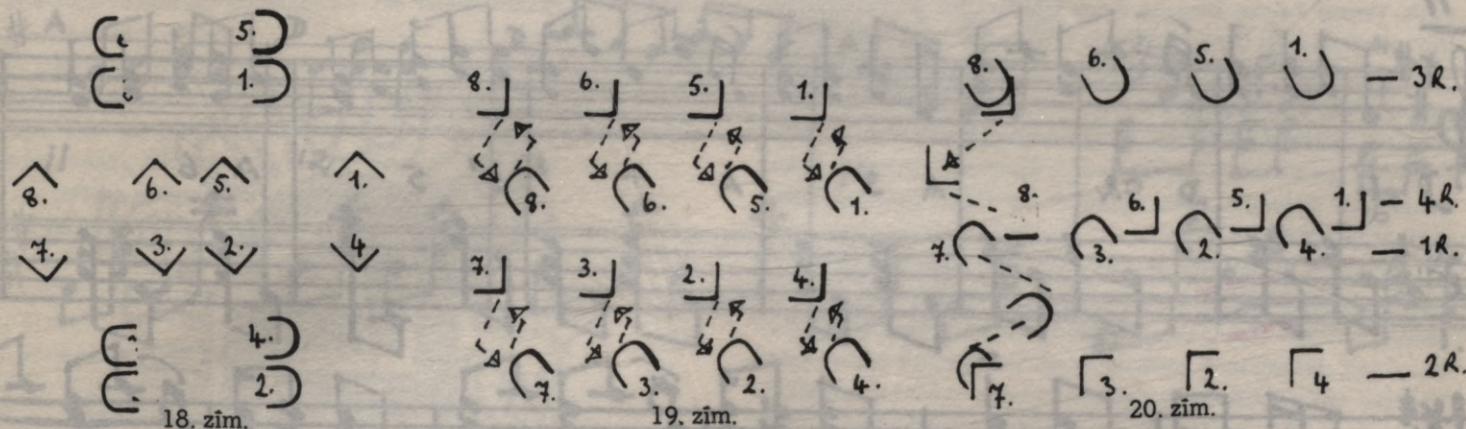

ASTOTAIS GĀJIENS (I/32t) – galops, kāju piesitieni, polka

- 1 – 8 t Zēni stāv ar rokām krustotām uz krūtīm.
- 1 – 4 t Meitenes ar diviem galopa soļiem un trīs kāju piesitieniem dejo (Piektā gājiena 1 – 4 t solis) no centra uz āru. 1. un 5., 8. un 6. uz skatuves dibenplānu, 3. un 7., 4. un 2. uz skatuves priekšplānu. 4 t beigās meitenes atrodās kā parādīts 18. zīm..
- 5 – 6 t Meitenes pagriežās viena pret otru, 3. un 7., 2. un 4., 1. un 5., 6. un 8., un ar diviem galopa soļiem dejojot pa dejas ceļu, slēgtā elkoņu satvērienā, apgriežās vienu reizi apkārt.
- 7 – 8 t Meitenes atlaiž rokas un ieliek tās sānos un ar diviem polkas soļiem iedejo atpakaļ savās vietās un nostājās kā parādīts 17. zīm..
- 9 – 14 t Meitenes stāv ar rokām sānos.
- 15 – 16 t Meitenes iedejo 19. zīm. parādītās vietās.
- 9 – 12 t Zēni izpilda šī gājiena 1 – 4 t meiteņu darbību, tikai 6. un 8., 3. un 7. zēns dejo uz skatuves kreiso pusi un 5. un 1., 2. un 4. zēns dejo uz skatuves labo pusi.
- 13 – 14 t Puīši uzliek savu iekšējo roku uz blakus esošā puīša pleca (6. un 8., 3. un 7., 5. un 1., 2. un 4.), ārējās rokas paceltas plecu augstumā, un apgriežās saķērušies vienu reizi apkārt pa dejas ceļu.
- 15 – 16 t Puīši atlaiž rokas, krusto tās uz krūtīm un iedejo savās gājiena sākuma vietās, un nostājās kā parādīts 19. zīm.. Zēni ieliek rokas sānos.
- Lai nokļūtu 19. zīm. parādītās vietās, 15 un 16 t 4. un 7. meitene iedejo ar diviem polkas soļiem 2. un 3. meitenes rindā, kuras dejojot divus mazus polkas soļus pavirzās uz centru. Tāpat 5. un 6. meitene iedejo starp 1. un 8. meiteni, kuras arī ar diviem polkas soļiem pavirzās mazliet uz āru. Iedejodama vietā, 5. meitene izdejo starp 5. un 1. zēnu, 6. starp 6. un 8., 7. starp 3. un 7. un 4. starp 1. un 4..

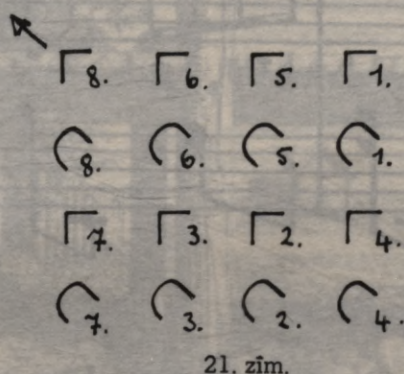
DEVĪTAIS GĀJIENS (II/16t) – galops, griešanās uz pirkstgaliem, polka

- 1 – 2 t Visi dejotāji, ieturot rindas, dejo divus galopa soļus sāniski pa labi, tad pieceļās uz pirkstgaliem un 1. un 4. rinda pagriežās ceturtdaļ apgriezienu pa labi, 2. un 3. rinda ceturtdaļ apgriezienu pa kreisi.
- 3 – 4 t Dejotāji dejo divus galopa soļus sāniski pa kreisi, paceļās uz pirkstgaliem un visas rindas pagriežās ceturtdaļ apgriezienu pa kreisi. 3 un 4 t jādejo mazliet lielākiem soļiem kā 1 un 2 t, jo ar otro galopa soli pirmā un ceturtdā rinda ir padejojusi viena otrai garām, mainoties ar sejām viens pret otru. Pagriežoties ceturtdaļ apgriezienu pa kreisi, 1. un 4. rindas dejotāji atrodās ar mugurām viens pret otru, kā parādīts 20. zīm..
- 5 – 8 t Vidus rindas 4. un 1. sadodās rokās ar mugurām kopā, 7M ar 8Z, 3M ar 6Z, 2M ar 5Z, 4M ar 1Z, un dejo polkā vienu reizi apkārt pa labi. Dejotāji atrodās ar mugurām viens pret otru.
- 9 – 16 t Atkārto šī gājiena 1 – 8 t darbību, tikai šoreiz ar mugurām kopā 13 – 16 t dejo 2. un 3. rinda, jo 2. rinda izpilda 1. rindas darbību un 3. rinda izpilda 4. rindas darbību. 1. un 4. rinda 13 – 16 t stāv.
- 17 – 24 t Atkārto šī gājiena 1 – 8 t darbību. Ar mugurām kopā 21 – 24 t dejo 1. un 4. rinda. 2. un 3. rinda 21 – 24 t stāv.
- 23 – 32 t Atkārto šī gājiena 9 – 16 t darbību. Pēdējās divās taktīs visi dejotāji ar polkas soļiem iedejo 21. zīm. parādītās vietās un rokas nolaiž gar sāniem.

DESMITAIS GĀJIENS (NOIEŠANA) (I/16t, vai pēc vajadzības) – polka

- 1 – 2 t Visi dejotāji paceļ un sadod rokas plecu augstumā, 8M ar 6Z, 7Z ar 6M ar 5Z utt, tā kā sadotās rokas veido taisnas paralēlas rindas. Brīvās rokas paceltas plecu augstumā. Visi dejo divus polkas soļus uz kreisās puses kulisēm (skat. 21. zīm.).
- 3 – 4 t Visi dejotāji dejojot divus polkas soļus uz vietas un griežoties ceturtdaļ apli pa kreisi nolaiž rokas un atkal tās paceļ, tagad sadodot rokas ar otrā diagonālā stāvošiem dejotājiem, proti, tagad rokas sadod 7Z ar 3M, 8M ar 3Z ar 2M, 8Z ar 6M ar 2Z ar 4M.
- 5 – 6 t Visi dejotāji dejo divus polkas soļus uz priekšu uz kreisās puses skatuves priekšplānu.
- 7 – 8 t Atkārto 3 – 4 t darbību, tikai šoreiz dejotāji griežās ceturtdaļ apli pa labi.
- 9 – 16 t Atkārto 1 – 8 t darbību. Šo darbību atkārto, līdz visi dejotāji nodejo no skatuves.

I

A 1 9 A 2 10 A 3 11 A 4 12 E 5 13 A 6 14 E 7 15 A 8 16

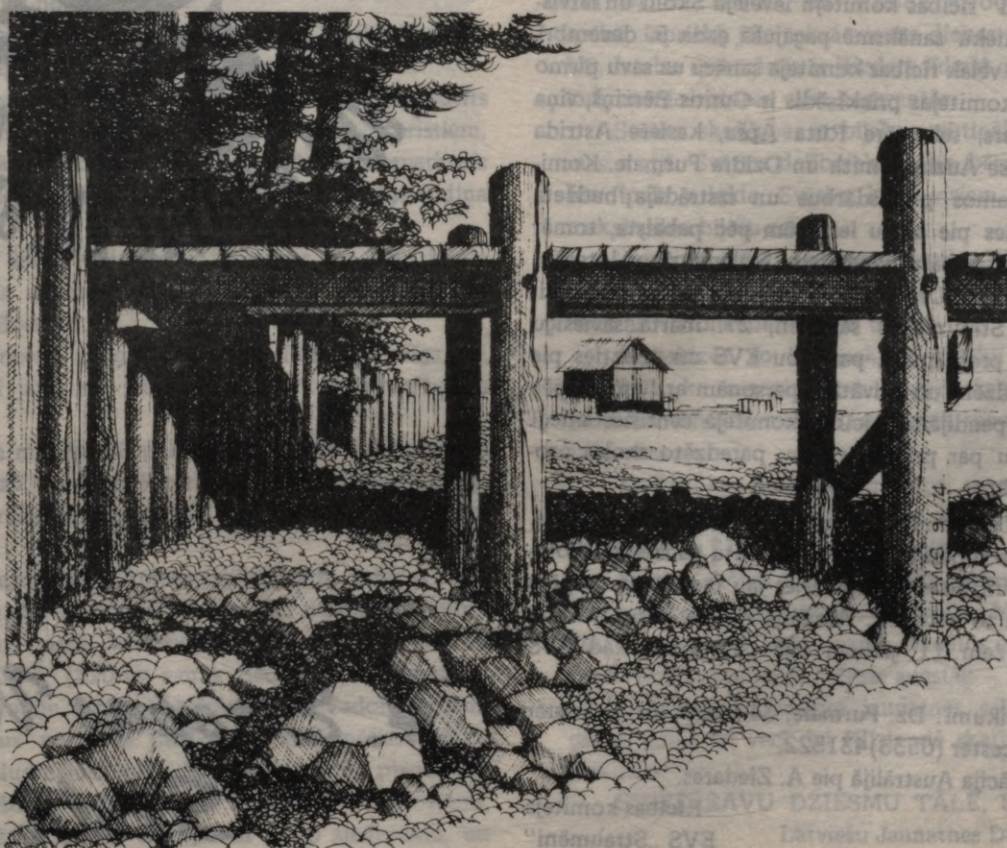
II

D 1 D 2 A 3 A 4 E 5 A 6 E 7 7 A 8 D 9 D 10 A 11 A 12 E 7 13 E 7 14 E 7 15 A 16

III

A A A E 7 E 7

Handwritten musical score for two staves, numbered 6 through 16. The notation includes treble and bass clefs, key signatures, and various musical notes and rests.

Jau trīs vasaras Minsteres ģimnazijas telpās un internātā ar labām sekmēm noturēta Eiropas vasaras skola „Rīga” latviski runājošiem bērniem no apmēram 11 līdz 16 gadu vecumam. Šogad sakarā ar 5. Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Līd�ā nolemts skolu noturēt Anglijas DVF īpašumā Straumēni. Skola ilgs nepilnas trīs nedēļas. Tā sāksies pirmdien, 2. augustā, tūlīt pēc Dziesmu svētkiem, un beigsies piektdien, 20. augustā. Skolu vadīs Tautas balvas laureāte Anna Ziedare no Austrālijas, kas ļoti sekmīgi vadīja pirmo EVS pēc Gotlandes Dziesmu svētkiem. Imanta Baloža iecere par vasaras skolu latviski runājošiem bērniem bijusi svētīga, jo jau trīs reizes Minsterē, EVS ar entuziasmu un interesi pulcējušies skolēni, skolotāji un viņu palīgi no dažādām pasaules malām. Ceturtā EVS iecerēta Anglijā, Straumēnos, lai ģimenēm būtu iespējams apvienot dalību Dziesmu svētkos un EVS.

Pagājušā vasarā Straumēnos pulcējās jaunatne un vidējā paaudze uz 5. VLJK. Tur notikuši Eiropas Vasaras kursi, valodas semināri, kokļu dienas un citi sarīkojumi jauniešiem. Straumēnu slava aug, jo telpas ir patīkamas un mājīgas, apkārtne skaisti uzposta, laika kavēklis noder peldbaseins, tenisa un volejbola laukumi, mežiņš pastaigām un ugunskura vieta, kur pasēdēt vakara stundās, pieaugušiem arī viesmīlīgais krodziņš. Kaut telpas, ko lieto EVS, nav tieši skolai plānotas, mājas pārvaldnieks Ādolfs Sīlis pārliecināts, ka tās labi kalpos arī skolas vajadzībām.

EVS „Straumēni” rīcības komiteju ievēlēja Skolu un latviskās izglītības darbinieku sanāksmē pagājušā gada 5. decembrī Straumēnos. Nedēļu vēlāk rīcības komiteja sanāca uz savu pirmo darba sēdi. Rīcības komitejas priekšsēdis ir Guntis Bērziņš, viņa vietnieks Krišs Liģers, sekretāre Rūta Āpša, kasiere Astrida Balode, locekles Inese Auziņa Smith un Dzidra Purmale. Komiteja pārrunāja veicamos priekšdarbus un izstrādāja budžeta plānu. Kaut griezties pie angļu iestādēm pēc pabalsta, tomēr galvenokārt jāreķinās ar pašu līdzekļiem. Nolēma rīkot loteriju, lūgt organizācijas ziedot Draudzīgā aicinājuma sarīkojumu atlikumu EVS, rīkot Straumēnos sestdien, 27. martā saviesīgu vakaru ar jauniešu programmu par labu EVS un griezties pie organizācijām, draudzēm un privātām personām ar lūgumu pēc ziedojumiem un stipendijām. Rīcības komiteja centīsies sniegt regulāru informāciju par priekšdarbiem, paredzēto skolas programmu un personālu.

EVS tikai tad būs sekmīga, ja mēs visi liksim spēkus kopā, tāpat kā līdz šim, un rūpēsimies, lai skolai būtu audzēkņi, skolotāji un viņu palīgi un līdzekļi. Apsveriet jau tagad savu iespēju piedalīties skolā un to atbalstīt. Almēlijā notiks Bērnu vasaras nometne bērniem zem 11 gadiem tajā pašā laikā, kad EVS Straumēnos.

Izziņa un pieteikumi: Dz. Purmale, 34 Brook Rd, Leicester LE5 2HE; tālr.: Leicester (0533) 431322.

Tuvāka informācija Austrālijā pie A. Ziedares.

Rīcības komiteja
EVS „Straumēni”

*Uz redzēšanos
Šovasar*

*4. Eiropas Vasaras
Skolā!*

(Pārņemts no „Montrealas Latviešu Biedrības Ziņotāja” 1982. g. februāra nra.)

4. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Klīvlāndē priekšdarbi rit pilnā sparā. Par to rūpējas svētku rīcības komiteja un Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku padome. Pēdējās uzdevumos ir atbildība par svētku programmu un saimniecību, kamēr rīcības komiteja kārtē tehniskos darbus sarīkojumu vietā.

Svētkiem pieteikto dalībnieku skaits šobrīd pārsniedz 800. Kopkorim pieteikti pāri par 350 dziedātāju. Koru vienības nāk no ASV dažādām malām, Kanadas, Anglijas un Vācijas, kamēr atsevišķi dziedātāji pieteikti no tik tālām vietām kā Dienvidamerikas un Anglijas.

Kamerkorī dziedās ap 40 jauniešu, kamēr tautas dejām pieteikti pāri par 300 dejotāju (15 tautas deju vienības). Pārējo līdz šim pieteikto dalībnieku skaitu sastāda jaunie mūziķi, mākslinieki, rakstnieki un citi.

Svētku programma patlaban ir šāda:

- 8. oktobrī – Apvienotais svētku dievkalpojums un svētku atklāšana
 - Svētku skates atklāšana
 - Dziesmu karš vai Klīvlāndes vakars
- 9. oktobrī – Jaundarbu koncerts
 - Tautas deju parāde
 - Dziesmu vakars
- 10. oktobrī – Rakstnieku un mūziķu pēcpusdienu
 - Svētku koncerts
 - Svētku balle
- 11. oktobrī – LNJAK un ALJA
 - Svētku noslēgums.

No Mūzikas daļas vadības padomē atteicies Torilds Barbins. Viņa vietā nāk komponiste Dace Štauvēre-Aperāne.

Kopkora dziesmu krājumā 21 dziesmu. Krājums izsūtīts visiem pieteiktajiem korim un individuālajiem koristiem. Iznācis arī kamerkora krājums, kas arī izsūtīts. Kamerkoris dziedās svētku koncerta vidus daļā un tā lietas kārtē Līga Aldiņa Bostonā.

„Tautas dejas šoreiz dejosim uz skatuves, un deju izvēle paveikta,” ziņo šīs nozares vadītājs Vincents Dindzāns, kas patlaban arī dzīvo Bostonā.

Jaundarbu koncerta programmu kārtē Ilze Akerberga, un tajā paredzēti tādi jaunumi, kā jaunatnes orķestris un baleta priekšnesumi.

Rakstnieku un mūziķu pēcpusdienu kārtē dzejniece Sarma Muižniece, Kalamazū, un Anita Kuprisa, Bostonā. Tikmēr jaunumus sola arī jauno mākslinieku izstāde, ko kārtē Benita Krūmiņa Klīvlāndē.

Rīcības komiteja, Zentas Apīnes vadībā, kārtē dažādas tehniskas lietas Klīvlāndē un pārzin klīvlāndiešu darbinieku saimi. Tā aicina tautiešus visos latviešu centros piedalīties svētku SVEICIENU AKCIJĀ (\$10 un vairāk ziedojums no ģimenes), kuras ietvaros ziedotāju vārdus publicēs svētku Vadonī, organizācijas, uzņēmumus un citus pasākumus reklamēties svētku Vadonī. Tā arī izsludinājusi īpašu līdzekļu vākšanas plānu, pēc kura par svētku veicinātāju var kļūt ar \$50 ziedojumu, par svētku labvēli var kļūt ar \$100 ziedojumu, un par svētku goda biedru var kļūt ar \$250 vai lielāku ziedojumu.

Ziedojumu čeki rakstāmi uz Latvian Youth Song and Dance Festival vārda un sūtāmi uz sekojošu adresi: 911 Balboa Ct., Painesville, OH 44077, U.S.A..

Līdzekļi nepieciešami, jo rīcības komitejai Klīvlāndē nav pieejami valsts pabalsti, kā tas ir Kanadā.

Varam priecāties, ka jaunatnes dziesmu svētku darbinieku tīkls kļuvis plašs. Jaunatne saviem svētkiem gatavojas dažādos ASV, Kanadas un Eiropas centros. Tas liecina, ka šī mūsu jaunatnes pašdarbības programma gājusi plašumā un iededzinājusi daudz jauno sirdis.

Ir pienācis laiks rezervēt telpas svētku visnīcā. To varizdarīt, pieprasot viesnīcas rezervācijas kartiņu rīcības komitejā, c/o Z. Apīne, 291 Ridge Rd, Hinckley, OH 44233, U.S.A., vai rakstot tieši Hollenden House, East 6th and Superior, Cleveland, OH 44114, U.S.A., tel. 216-621-0700. Lai rezervācija būtu spēkā, iepriekš jāiemaksā vienas dienas samaksa, kas ir \$52.00 US. Istabu rezervācija ir jāizdara līdz šā gada 1. septembrim. Pēc tam viesnīca istabas vairs negarantēs.

Svētku skrejlapas ar bilešu pasūtījumu formu būs pieejamas maijā. Svētku dalībniekiem un bērniem iepriekšpārdošanā būs īpaša atlaide. Svētku laikā visiem apmeklētājiem būs jāmaksā pilna bilešu cena.

Galvenie svētku koncerti notiks Klīvlāndes Mūzikas aulā, kamēr svētku balle būs greznajā Stauffer viesnīcā. Izstāde un tirdziņš – Hollenden House telpās.

Nobeidzot šo konspektīvo svētku priekšdarbu aprakstu, jāatzīmē, ka organizēšanas darbos šobrīd piedalās ap 100 jauniešu. Rīkotāji cer, ka, svētkiem tuvojoties, šis cipars ievērojami pieaugs.

Koristi, kas piedalīsies svētkos, saņem dziesmu krājumu par brīvu. Pārējie interesenti var tos iegādāties pret ziedojumu (\$5 par katru un \$1.50 pasta izdevumiem).

Svētku rīcības komiteja tikko izsūtījusi savu pirmo apkārtakstu. Otro apkārtakstu sagatavojusi Mūzikas nozare, un tādu gatavo arī Tautas deju nozare. Minētos apkārtakstus arī var pieprasīt rīcības komitejā (adrese augstāk – Z. Apīnes).

Gatavojaties lielajam jaunatnes salidojumam! Pulcēsimies gados jauni un veci, lai Klīvlāndē skatītu mūsu jaunās audzes veikumu!

SVIED SAVU DZIESMU TĀLĒ, SVIED!

Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Padome,

4. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku
Rīcības komiteja.

Pagājušā gada beigās, mūsu tautas deju kopas Daugavieši/Sakta dalībnieki nosprieda, ka rīkos pāris izbraukumus vasaras brīvlaikā. Priekšlikumu netrūka, un no tiem izvēlējamies trīs.

Pirmais izbraukums bija 3. janvārī uz Karumas (Carruma) jūrmaļu. Neskatoties uz agro satikšanos laiku (plkst. 7.00), visi ieradās laicīgi Aleksējevu ģimenes mājās. Anda par mums bija padomājusi un visiem piedāvāja siltu kafiju un uzkožamos. Rīts bija apmācies un vējains. Kaut gan no sākuma pacēlās doma, ka varētu palikt turpat, savācām mantas un aizgājām uz jūrmaļu. Atradām aizvēju kāpās un paēdām brokastis – vistu ar šampānieti. Pēc brokastīm spēlējām futbolu un "Twister", kas uzjautrināja spēlētājus un skatītājus. Pa šo laiku arī laiks uzlabojās un pēcpusdienā varējām sauļoties un peldēties. Vēlāk atgriezāmies Aleksējevu ģimenes mājās, kur vēl pakavējāmies līdz pienāca laiks visiem braukt mājās.

Otrais izbraukums notika svētdien, 17. janvārī un iesākās atkal ar brokastīm. Apmeklējām ķīniešu restorānu pilsētā, kur apkalpotāji piedāvāja visādus gardus ēdienus. Pēcpusdienā aizbraucām uz Riponlīju (Ripponlea), vēsturiskas mājas apskatei. Tā kā Melburnā svētdienās varēja braukt ar tramvaju par brīvu, nospriedām atstāt mašīnas pilsētā. Kamēr gaidījām tramvaju, uzjautrinājāmies, kad mūs noturēja par ceļotājiem, kas iebraukuši Austrālijā – šo domu bija radījis tas, ka runājām latviski un cītīgi pētījām kartes. Riponlī līdzinājās vecai angļu muižai. Māju sāka būvēt 1860. gadā. Sākumā tai bija 15 istabu, bet līdz 1887. gadam tai vēl piebūvēja 18 istabas. Pavadijām ilgāku laiku staigājot pa lielo, skaisto dārzu.

Trešais izbraukums bija uz Grampianu kalniem, kur pavadījām trīs dienas no 29. janvāra līdz 1. februārim. Apmetāmies Vartūkā (Wartooka), kas atrodas apmēram stundas braucienā no Holsgapa (Halls Gap) pilsētiņas. Ieradāmies vēl piektdienas vakarā. Kaut gan bijām noguruši, nepacietīgi gaidījām pusnakti, jo Guntai Kūkai sestdien bija dzimšanas diena. Pārsteidzām Guntu ar līdzpaņemto klinģeri un dāvanu.

Sestdien uzkāpām Viljema kalnā (Mount William), no kurienes varējām labi pārredzēt visu apkārtni, jo šis kalns ir augstākais Grampianos. Pēc tam aizbraucām uz Fiana (Fyans) ezeru paēst pusdienas un nopeldēties. Vakārā turpinājām svinēt

Guntas dzimšanas dienu un vēlāk spēlējām kārtis.

Svētdien uzkāpām līdz "The Pinnacle", kas ir "Wonderland" kalnu grēdas augstākā vieta. Nebijām vienīgie, kas bija nolēmuši kāpt šinī kalnu grēdā. Bieži iznāca apstāties šaurākās vietās un palaist garām pretīm nācējus. Netālu bija arī šaurs klinšu rags ar nosaukumu Nervu pārbaude (Nerve Test). Trīs no mūsu grupas: Gunta Balode, Kārlis Aleksejevs un Māris Vagars, pārbaudīja savus un skatītāju nervus mēģinot aizlīst līdz pašam galam. Vienīgi Kārlis tika līdz galam. Atpakaļ ceļā Mārim un Kārlim netrūka enerģijas, un abi uzrāpās lielā akmenī, lai novadītu un nodziedātu pāris dziesmu. Pēc īsas atpūtas aizbraucām uz ļoti skaistu vietu – "Boroka Lookout" – paēst pusdienas. No šīs vietas varējām redzēt visu Holsgapa ieleju. Pa ceļam atpakaļ uz Vartūku vēl apstājāmies pie Mekenzija (McKenzie) ūdenskrituma, kur spējīgākie nokāpa to apskatīties. Pa dienu bijām domājuši aizbraukt uz Horšemu (Horsham) paēst vakariņas, bet beigās palikām dzīvoklī un spēlējām spēles – „uzdrīkstēties” un minējuma spēli.

Pienāca pirmdiena un par nožēlošanu bija jādama par mājās braukšanu. Tomēr vēl bija laiks aizbraukt uz pāris vietām pirms devāmies mājās. Holsgapā ar „mazbānīti” apskatījām austrāliešu faunas dārzu un atvadījāmies no koala lācīšiem un ķenguriem. Pēc tam braucām pa smilšu ceļu uz Rozgap (Rose Gap) dārzu apskatīties turienes dzīvniekus, paēst pusdienas un pārrunāt izbraukumu.

Līdz ar to beidzās kopas brīvdienas un nākamajā pirmdienā atsākās mēģinājumi.

Gunta

3x3

AMERIKĀ UN AUSTRĀLIJĀ

- * latvisko zināšanu paplašināšanai
- * latviskās kopības sajūtas veicināšanai
- * latvisko ģimeņu stiprināšanai
- * latvisko draudzību sekmēšanai.

3 X 3 1982 Garezerā
no 16. – 22. augustam
A. Ruperts
2141 Brunsink N.E.
Grand Rapids MI 49503

3 X 3 1982 Rietumkrastā
no 16. – 22. augustam
I. Mičuls
1072 Oak Hill
Lafayette CA 94549

3 X 3 1983 Kanberā
no 2. – 8. janvārim
V. Karnups
65 Shakespeare Cres.
Fraser ACT 2615

Ko dziedāšu, ko runāšu,
Svešu zemi staigādama?

Es dziedāšu savu dziesmu,
Runāš' savu valodiņu.

Daža laba lakstīgala
Groza savu valodiņu.

Es grozīju sav' dziesmiņu,
Negrozīju valodiņu.

Dziesma mana izdomāta,
Valodiņa Dieva dota.

(Pārņemts no žurnāla „Liesma”.)

Viņiem vēl nav slavena vārda, kāds ir „Dancim” vai „Vektoram”. Bet nav arī tik cienījama vecuma, kā šiem kolektīviem. Līdz ar to ansambļa biogrāfijā nefigurē dažādu festivālu laurētu godi, nav bijuši arī Latvijas kultūras reprezentācijas koncerti ārzemēs, arī Dziesmu un deju svētkos viņi nav piedalījušies. Tā pašā vienkāršā iemesla dēļ, ka pagājušos svētkos šī kolektīva nemaz vēl nebija. Vajadzēja notikt daudziem likteņa pagriezieniem, iekams līdz februārim tika apgūts svētku obligātais repertuārs, parādīts E. Melngaiļa Tautas mākslas nama „konsilijam”, atzīts par veiksmīgu un gaidāmo Dziesmu un deju svētku programmās stabili ierakstīts:

Tautas deju ansamblis „LELDE”

(Dzelzceļnieku kultūras nams)

mākslinieciskie vadītāji

Māra Kokina un Dailonis Rudovics.

Svētku virsvadītāju, režisoru un citu atbildīgu personu darba plānos, deju laukuma schēmās atzīmēts vēl precīzāk – „Lelde” iekļauta grupā ar tiem Tautas deju ansambļiem, kuri svētkos pārstāvēti ar visplašāko dalībnieku skaitu – 18 pāriem.

Pirms trim gadiem dibināts un jau pagājušā gada nogalē par Tautas ansambli kļuvis kolektīvs. Pašlaik jaunākais republikā. „Leldes” debijai lielajā deju forumā gan nekādas atlaides netiek dotas, bet debija ir plaša. Zinu, ka daudzu ansambļu vadītāji par vienu no sava darba lielākajām problēmām uzskata deju, īpaši puīšu, „deficitu”, un acīmredzot šis deju svētku maksimālais ansambļu dalībniekuskaits, ar kuru piedalās arī „Lelde”, var viņus nedaudz mulšināt.

Māra Kokina gan tūlīt atbildētu, ka deju trūkums viņu ansambli tiešām nav pieredzēts, un, daudziem par neticību un visiem par brīnumu, tieši labu zēnu deju „Leldē” nekad nav trūcis. Šosezon jau bija iespēja rīkot uzņemšanas konkursu. Ieskaitot jauniesācējus – ansambļa studistus (to ir apmēram 30) – kopīgais ansambļa dalībnieku skaits šobrīd sniedzas septītajā desmitā. Vidējais vecums – septiņpadsmit, astoņpadsmit gadi.

Kad mēs kopā ar fotogrāfu bijām „Leldes” mēģinājumā, viņš bez kādiem jokiem ieminējās: „Paklau, bet kā Māra tiek ar visu to baru galā?”

„Kaut kā jau tieku,” viņa pati atbildētu.

Tas bija tieši tas jautājums, kuru es uzdevu Mārai jau vasarā. 10 dienas bijām kopā LĻKJS CK organizētajā aģitbrigādes sastāvā Inguri HES. No deju kolektīva toreiz bija četri pāri, un tā bija viņu pirmā došanās ārpus Latvijas robežām. Protams, astoņi cilvēki ir tikai astoņi cilvēki... problēmu nekādu. Šoziem divdesmit cilvēku sastāvā „Lelde” devās pirmā lielākā izbraucienā – ciemos pie Viļņas Dzelzceļnieku kultūras nama Tautas deju ansambļa. Un tajās trīs dienās jau nu gan gāja visādi. Kas ir viena, divas negulētas nakts septiņpadsmit gadu vecumā? Pirmo reizi lielākā barā tikuši ārā no mājām, un nu gribas visu nakti vilcienā klausīties mūziku, dziedāt un deju. Vadītāja var teikt un teikt, ka gadījumā, ja nākamās dienas vakarā būs paredzēts koncerts, jūs vairs nebūsit deju... Pašai jāsēž pusi nakts nomodā, lai aktīvākās kupejas dabūtu pie miera, un tomēr no rīta kāds palieš: „Bet es šonakt ne minūti neesmu gulējis! Nevienu minūti! Kolosāli!”

Viņos nav studentu kolektīvu apzinīguma (arī relatīva), kas tā atvieglu vadītāja darbu. „Leldes” meitas pārsvarā ir vidus-

skolnieces, puīši – profesionāli tehnisko skolu audzēkņi. Ir daži no teknikumiem un tehniskajām skolām. Tas ir tāds vecums – visu vai neko. Un vai lai viņi notic, ka viņu vienmēr smaidošā Mārite šoreiz dusmojas un saka – tādu bērnodārzu pirmo reizi redzot!?

Ir jau grūti, Māra atzinās. Grūti abpusēji nepārkāpt robežu – būt savējam starp savējiem un tai pašā laikā būt ansambļa vadītājam. Kuru respektētu. Profesionālā ziņā es tikai tagad pamazām sāku apjēgt, kas jādara un kā jāstrādā vadītājam, Māra piebilda.

Mārai ir praktiķa skola. Daudzi gadi aizvadīti universitātes „Danci” pie Alfrēda Spuras. Bet pašai deju ir viens, mācīt citus – pavisam kas cits. Un kolektīvu vadīt – vēl jo vairāk. Kad 1977. gadā nodibinājās Dzelzceļnieku kultūras nama deju ansamblis, Māra Kokina tajā sāka strādāt par repetitori. Pēc pusotra gada kolektīva vadību nācās pārņemt savās rokās.

Ar šo sezonu Māra strādā tandēmā ar Dailoni Rudovicu. Vismaz šobrīd viņa nebaudās skaļu vārdu, ka šī sadarbība un saprašanās viņiem ir ideāla. Turklāt Dailonim ir liela praktiskā deju un arīdan pedagoga pieredze – Valsts deju ansambli „Daile”, tās studijā, vairākos pašdarbības kolektīvos. Viņa pārziņā vairāk ir klasika un „stunda”. Turklāt viņš ļoti precīzi prot „ielikt” deju raksturu, Māra piebilda.

Kopā ir iestudētas visas sešas Dziesmu un deju svētku obligātā repertuāra dejas. Protams, ne viens, ne otrs vadītājs šo veikumu nesauks par pilnību, taču tādas īstas grūtības sagādāja tikai viena Deju svētku deja – Ulda Žagatas „Zvejnieku svētkos”. Iestudēta speciāli profesionālam deju kolektīvam „Daile”, tā ir sarežģīta pašdarbniekiem, kuri nevar „iznest” dejas raksturu. Starp citu, tieši dejas raksturs un deju stājas izkopšana pašlaik ir „Leldes” darbākārtības pirmajos punktos. Ansambli nav arī deju ar spilgtām solistu dotībām, kas savukārt sarežģī lielākas koncertprogrammas izveidi. Šobrīd vēl nevar runāt par „Leldes” rokrakstu vai „Leldes” seju, tāda varētu izveidoties apmēram pēc gadiem pieciem, spriež vadītāji. Pašlaik kolektīvs ir savā tapšanas un veidošanās stadijā.

Viņi zina, kādu gribētu izveidot savu „Leldi”, – par izteikti etnografisku ansambli. Tas ir Māras sapnis. (Dailonis, kā jau vīrietis, vairāk reālists būdams, šo ieceri, protams, tūlīt pat iedragā: „Njā... bet tādā gadījumā obligāta prasība ir pēc lauku kapelas un vokālā ansambļa... Kad mums tāds būs?”) Māra grib atteikties no iesāktajiem pāris eksperimentiem ar estrādes deju. Viņasprāt, pat labs tautisko deju izpildītājs nevar pietiekami labi nodejot diskodeju. Estrādei nepieciešama maksimāla ķermeņa un kustību atbrīvotība, „tautiešiem” – stalta, vingra un „cieta” stāja. Absolūti pretējas prasības! Starp citu, arī pašos jauniešos interese par estrādes deju ir noplukusi, Māra saka: laikam jau redz, ka tā īsti neiznāks.

Vai tautiskās dejas nākušas modē? Nezinu. Ja šiem puīšiem un meitenēm ansambli nepatīktu, viņi šurp nenāktu. „Zvaigžņu karu”, citus jaunākos „grāvējus” un popmelodijas viņi klausās pirms mēģinājuma, klausās mēģinājuma starpbrīdī. Tad magneto-fons dārdina citus ritmus. Uz deju viņi nāk trīs reizes nedēļā, un mēģinājumi katru reizi rit pa trim, piecām stundām.

PA KURU CEĻU IESIM?

1981. gada divos 18. novembra aktos runāja divi jaunās paaudzes pārstāvji: Sidnejā — Dr Gunārs Nāgels un Toronto — Olafs Brūvers. Dr G. Nāgels uzaudzis un izglītojies Austrālijā, Olafs Brūvers dzimis un audzis okupētajā Latvijā, no kuras brīvajā pasaulē izkļuvis pirms nepilniem 6 gadiem.

Nevarētu būt šaubu, ka abu runātāju mērķis bija — radīt klausītājiem ceļu, pa kuru būtu jāiet, lai sasniegtu galveno mērķi — brīvu Latviju. Citiem vārdiem, katrs no viņiem centās savus klausītājus pārliecināt, kas un kā būtu darāms, lai tiktu pie mērķa, vai vismaz, mēs ar savu rīcību to neizlaistu no sava redzes aploka, pat no tā neattālinātos, to nepazaudētu.

Abi runātāji pieskārs mūsdienu sāpīgajam jautājumam — sakariem ar tautu okupētajā Latvijā. Kā šie sakari uzturāmi, viņu domas ne tikai dalās, bet lielāko tiesu ir gluži pretējas. Bez jebkādiem komentāriem, burtiski citēsim viņu teikto.

Dr Gunārs Nāgels:

„Man jāuzsver to, ka, ja mēs gribam vēl pretendēt, ka mēs esam „latvieši”, tad mums jābūt vismaz kautkādi kopības sajūtai ar lielāko mūsu tautas masu — to, kas atrodas Latvijā. Mums vismaz būtu jālieto vienu un to pašu valodu. Diemžēl, mūsu valoda rietumu trimdā jau sāk deģenerēt. Lai valodu uzturētu, tai jābūt dzīvai un augošai, tai jāattīstās visu laiku. Latvijā valodai ir šī dzīvība un tāpēc latviešiem Latvijā mūsu (trimdas) valoda jau sāk izklausīties archaiska. Bet ko citu varētu sagaidīt, ja te vēl vienmēr māca latviešu valodu, kāda tā bija pirms 40 gadiem. Šī gadusimteņa pēdējos 40 gados tā ir gājusi uz priekšu gandrīz tikai Latvijā.

Vēl bēdīgāk ir kopības sajūtas trūkums ar tautu Latvijā. Zinātniskos pētījumos ir atrasts, ka latviešu jauniešiem Austrālijā nav gandrīz nekādas kopības sajūtas ar latviešu jauniešiem Latvijā. Ir tuvāka identifikācija ar cittautu jauniešiem Austrālijā, vai arī latviešu jauniešiem citās Rietumzemēs, bet Latvija ir sveša. Šai parādībai vajadzētu mums likt vēl vairāk uztraukties, jo kaut arī valodas atšķirības, tomēr var vēl sazināties. Bet ja nav vairs tās sajūtas, ka latvieši Latvijā būtu daļa no mums, tad mums arī zūd trimdas jēga, un drīzi vien paši pazudīsim Austrālijas tautu kausētājā podā.

Izskaidrojums ir viegli atrodams. Pārāk ilgi ir mums mācīts, ka Latvija beidza eksistēt 1945. gadā. Pārāk ilgi ir mums stāstīts, ka Latvijā kultūras nav. Lai paliktu viena tauta, mums jāsmēlās no vienas kopējas kultūras. Ja tas nav līdz pilnībai iespējams, tad tomēr jāmēģina veicināt kultūras izmaiņu. Mums ir jau divas atšķirīgas kultūras. Vai mēs gribam arī divas atšķirīgas tautas? Varbūt ir jau par vēlu — daudzi ir aizgājuši, jo Latvija, kāda tā ir bijusi mums stādīta priekšā, nevarēja viņiem neko dot. Nepamatojama ir tā filozofija, kura noliegtu mums saņemt garīgu spēku no Latvijas kultūras.

Mums ir jācenšas sniegt kaut ko pretī. Patreizējos apstākļos tas ir ļoti grūti, bet nav neiespējami. Dīvainā kārtā ir tādi, kuri grib aizliegt kultūras vērtības ievest Rietumpasaulē tādēļ, ka nav

abpusējas kultūras apmaiņas. Bet tad šie paši cilvēki nīkni uzbrūk tādiem Rietumpasaules latviešiem, kuri mēģina pasniegt kaut ko Latvijā. Vai šiem pašiem aizliedzējiem nevajadzētu arī vērsties pret krievu okupācijas laikā sarakstītiem un komunistu cenzūras akceptētiem Raiņa, Blaumaņa, Brigaderes darbiem? Vai viņi negribētu arī aizliegt mūsu valsts himnu — tā taču bija sarakstīta krievu okupācijas laikā un arī tika atskaņota Maskavas radiofonā 1945. gada kara beidzamās nedēļās?

Beigu beigās, strīdi par kultūras izmaiņu ir tikai intelektuālas spēles. Pa šo laiku mēs atsvešinājamies no Latvijas.”

Olafs Brūvers:

„Mēs nevaram ignorēt faktu, ka kultūras sakari ar okupācijas varu ir sakari ar ļaunumu un nelietības nesējiem... Laikam jau vēl līdz šodienai daudzi tautieši nav izpratuši Rīgas čekistu taktiku un vajadzības, varbūt arī mēs vienkārši nevēlamies saprast saprotāmo. Ja mums nav svarīgi čekistu mērķi un viņu pakalpiņu uzdevumi brīvajā pasaulē un mēs domājam viņus ignorēt, tad čekistiem tas ir vissvarīgākais, lai latvieši piedalās viņu izveidotajā pasākumā, lai sabiedrība akceptē šo pasākumu. Vai tad čekisti nesaprot, ka brīvie latvieši nevēlās ielaisties nekādos darījumos ar viņu iestādi? Tikai tādēļ mūs apceļo un apceļos ne jau galīgi izkurtējuši Latvijas mākslinieki, ne jau partijas propagandisti un t.l., bet gan labākie no labākajiem Latvijas kultūras darbiniekiem, protams, kuriem čeka var uzticēties. Pēc katras tādas „sakarošanās un sadarbošanās” čeka var uzsākt plašu propagandas kampaņu savā presē, kas tikai grauj tautas morāli un gara spēkus okupētajā Latvijā.

Un, lūk, līdz ar to trimdas sabiedrība, pret pašas gribu, ir devusi atzinību verdziskās sistēmas pastāvēšanai, kur arī slēpjas šo sakaru neģēlīgā būtība. Šie sakari kalpo mūsu morāles vājināšanai, bet vislielāko postu mēs nodarām tautai Latvijā.

Mēs nedrīkstam apklust runāt par mūsu tautai nodarīto netaisnību, par mūsu apcietinātajiem tautiešiem, par mūsu visu ilgām pēc brīvas un neatkarīgas Latvijas! Kas to darīs mūsu vietā? Vai Latvijas komponists Raimonds Pauls? Vai dzejnieks Imants Ziedonis? Vai Jānis Peters, Māris Čaklais? Kurš no viņiem iesniegs Latvijas PSR valdībai vai čekai lūgumu atbrīvot vai vismaz apžēlot mūsu cilvēktiesību cīnītājus dzimtenē? Varbūt to izdarīs mūsu aktīvie Kultūrsakaru uzturētāji kā Velta Toma, Olafs Stumbrs, Valdis Krāslavietis, varbūt Roberts Dambītis? Kultūras sakari taču nozīmē cilvēcību, humānismu, un taisni šādiem cilvēkiem vajadzētu būt pirmajās rindās cīņai par gara brīvību dzimtenē.

Bieži mūsu trimdas dzejnieki ierodas Latvijā un iegriežas dažādu žurnālu un laikrakstu redakcijās, lai nodotu publicēšanai savus dzejoļus. Vai kāds no viņiem ir ieradies ar patiesu rūpi par mūsu tautas likteni, par mūsu brīvību, vai kāds no viņiem ir iesniedzis petīciju ar aicinājumu liberalizēt režīmu Latvijā, vismaz izsakot savu pārliecību un reizē ar to mūsu tautas nostāju šajos jautājumos? Vai kāds no Kultūrsakaru

komitejas viesiem ir izjustis morālu atbildību savas tautas priekšā un spējis to atklāti un droši izteikt saviem sarunu biedriem Rīgā? Vieglāk ir pacelt vīna glāzi uz Padomju Latvijas uzplaukumu – tā tad, okupācijas turpināšanu ar mūsu svētību...”

Dr Gunārs Nāgels:

„Trimdā ir plaši pieņemts, ka visi komunisti ir latviešu tautas ienaidnieki. Tāds uzskats ir ļoti naivs un nevar mūsu tautai palīdzēt. Jāskatās kā un kāpēc katrs rīkojas, ne tikai kādā organizācijā viņš sastāv...”

Pēc revolūcijas tika ievēlēta Krievijas valsts dome. 1908. gadā pirmajā valsts domē no Kurzemes ievēlēja Jāni Čaksti, vēlāko Latvijas Tautas Padomes priekšsēdētāju un pirmo Latvijas Republikas prezidentu. Ir interesanti padomāt, vai starp daudziem bēgļiem, kas atstāja Latviju pēc 1905. gada revolūcijas apspiešanas, būtu arī kāds, kurš nosauktu šo mūsu lielo patriotu par tautas nodevēju tāpēc, ka viņš bija iesaistīts krievu okupācijas varas valdībā.”

Olafs Brūvers:

„Mums ir jāsaskata tās patiesās briesmas, kas draud tautai no pašu pakalpiņu rokas, no pašu latviešu čekistu smadzenēm, no pašu latviešu komunistu izdarībām... Vai mums būtu jāšaubās, ka latviešu čekists nepildīs savu pienākumu, lai apspiestu tautā brīvības garu, lai izdeldētu pretestību okupācijai? Ir pienācis laiks nostādīt savu dzīvi un darbību uz morāles principu ievērošanas pamatiem, un tikai tad mēs varēsim sekmīgi stāties pretim ienaidniekam.

Trimdas latvieši vēl līdz šim piedalās okupācijas dienas slavināšanā, paceļot glāzes verdzības turpināšanai... Deju mūzika sēru namā – dancojiet un līksmojiet, aizmirstiet savu un tautas pagātni, tagadni un nākotni!

Bet atcerēsimies, ka dejojām uz mūsu mocekļu kauliem, ka bradājam pa viņu brūcēm. Viņi izvēlējās labāk mirt nekā piebiedroties šādai nodevīgai rīcībai, viņi nepieņēma sadarbošanos ar ļaunuma nesējiem, nedz pacēla glāzes verdziskai sistēmai.

To der mums atcerēties vienmēr, un šeit nekādu attaisnojumu mums neatrast. Šādā nožēlojamā tautas apspiestībā dažu trimdas saimes locekļu rīcība pielīdzināma nodevībai.”

Tagad citēsim kā Dr G. Nāgela, tā O. Brūvera dažas atziņas, kam nav savstarpējas saistības un tās nevar nostādīt vienu otram pretī, bet kurām, katrai par sevi, ir zināma nozīme un par kurām der padomāt.

Dr Gunārs Nāgels:

„Atgriežoties pie vispārējiem jautājumiem, jāatzīstās, ka nav viegli droši noteikt mums pareizo ceļu. Mums ir domstarpības un ir vienmēr bijušas domstarpības. 1918. gadā arī bija savādākas domas par nākotni, bet visi tomēr vienojās kopējam mērķim. Šis kopējais mērķis bija demokrātiska Latvija. Svarīgākā pazīme un lielākais spēks demokratijai ir tas, ka tā uzskata domstarpības par kaut ko veselīgu. Tikai diktatūra neļauj domstarpības, un tāda jau Latvijā ir.”

Olafs Brūvers:

„Trimdiniekiem jau parasti daudz kas šķiet savādāk nekā liecinieki to ir liecinājuši gadiem. Trimdas ievērojamā valodniece Velta Rūķe-Draviņa Stokholmā, Baltijas institūtā, balso pret rezolūciju, kas nosoda cilvēku tiesību pārkāpumus Baltijas valstīs. Neilgi pēc tam koncentrācijas nometnē mirst igauņu patriots Jurijs Kuks... Ievērojamā profesore tagad varēs atvieglināti uzelpot un doties savā kārtējā tēvzemes apmeklējumā...”

Čekas apcietinājumā atrodas dzejnieks Zariņš, ārsts Juris Viņķelis, zinātnieks Juris Būmeistars, baptistu draudzes darbinieks Teofilis Kūma, jaunieši Jānis Tilgals, Māris Lukjanovičs un daudzi citi nezināmi patrioti.

Es aicinu jūs, dzejnieki un trimdas mākslinieki, kā Veltu Tomu, Olafu Stumbru, Valdi Krāslavieti, Robertu Dambīti, Lai-monu Siliņu, Raimonu Staprānu, Eduardu Bērziņu, Jāni Leivu un daudzus citus, nemīnētus vārdā: – iestājaties par mūsu tautas apspiestajiem brāļiem un māsām!”

Dr Gunārs Nāgels:

„18. novembris ir brīdis, kad jāskatās uz priekšu. Mēs nevaram atļauties dzīvot pagātnes sapņos. Ja mēs gribam kaut ko darīt, tad situācija jānovērtē pareizi, ne caur kādu ideoloģisku filtru. Mēs nedrīkstam būties no 1940. gada spoka, ne pielietot 50-os gados par nesekmīgu pierādītu „Aukstā kara” metodi. Apstākļi vienmēr mainās, un es esmu mēģinājis pievērst jūsu uzmanību dažiem svarīgiem faktiem.”

Olafs Brūvers:

„Pieminot mūsu valsts neatkarības atceri, mēs vienmēr savās domās un vārdos atgriežamies pie tā, kas bijis un kā pašreiz nav. Vai mūsu valsts neatkarības zaudēšana, brīvības zaudēšana ir nejausība?

Dieva rokās ir visu tautu likteņi, un vēsture ir pierādījusi, ka nekādas idejas, arī tā saucāmās „progresīvās idejas”, nevar glābt tautu. Vienīgi Dievs to var darīt, jo Viņa rokās stāv tauta un cilvēku likteņi. Bez Dieva mums nav citas cerības, tādēļ ar vislielāko nopietnību lūgsim Viņu – Dievs, svētī Latviju!”

Publicējam šos citējumus no divu latviešu jauniešu runām 18. novembrī, lai lasītāji varētu pārdomāt, varbūt padebatēt un tad izšķirties, kura ieteiktais ceļš ejams, paši šoreiz atturoties no jebkādiem komentāriem.

DV Austrālijas valdes
Informācijas nozare

Vēres:

Pa dejas ceļu, Nr. 61, 1981. g. decembrī

Brošūra Olafs Brūvers – Cīņa par tēvzemes brīvību; izdevējs Artūrs Puriņš, Sanfrancisko, Cal., 1981. gadā

(1. turpinājums)

(Pārņemts no „Literatūra un Māksla” 1981. g. 18. decembra nra)

Par otrās grupas, respektīvi reproducējošajiem ansambļiem, par to funkcijām mūsdienu kultūrā, dziedājuma veidiem un uzstāšanās formām, sastāva lielumu, nosaukumu atbilstību, dažiem citiem jautājumiem runāja visvairāk, dažkārt pat polemizējot, jo šī skate bija iecerēta atveidojošo ansambļu darba ieviržu izvērtēšanai, zinātniski praktiskā stāvokļa labākai apzinātībai.

Vienprātīgi bija skubinājumi mācīties no tautas teicējiem ne vien dziedājuma veidu, bet arī prasmi „nest sevi” un savu tērpu, lai tas neizskatītos pēc mākslotas dekorācijas, dabiski kustēties (V. Ščurovs, J. Rozenbergs); vairākkārt tika pieminēts somugru tautu folkloras ansamblis – Tartu „Hellero”, kura vadītājs V. Daņilovs pirms koncerta pastāstīja:

„Mani pieteica par ansambļa vadītāju, bet, jāsaka, mums vadītāja nav. Kā lauku ciemos nav nekāda vadītāja, cilvēki sanāk un dzied, tā arī mēs. Viens sauc dziesmu, pārējie dzied līdzī. Tā kā vadītājs tomēr esot vajadzīgs, mani arī noformēja. Pagājušajā gadā par vadītāju bija Pauls, bet pirms tam Miks. Pauls ir no setiem, tur izaudzis un vāc setu materiālus. Adu un Heiki ir etnografi, viņi bija Udmurtijā, viņi mums „vada” udmurtu dziesmas. Miks pārzina Ziemeļigauniju, bet bijis arī pie hanti mansi, tāpat arī „vada” mūs. Pats esmu mordvietis, attāls igauņu radnieks, vasarās savā dzimtenē vācu dziesmas, mācos no tautas teicējiem.”

Kā uzsvēra J. Rozenbergs, tāda ansambļa struktūra nodrošina lielu tuvību dabiskai folkloras dzīvei.

„Hellero” teicējs sāk, pārējie ieklausās un pievienojas, tad cits sauc dziesmu; tas ir kā autentiskā folklorā. Ja tā ir setu dziesma, tad to „vada” setu dziesmu pratējs, kurš iepriekš citus ir „izglītojis” dziedājuma īpatnību ziņā.

Folklorā dzīvoja drīzāk kā runa, nevis kā māksla mūsdienu izpratnē. Taču vienam labi jāpārzina savas folkloras novads vai žanrs. Mums tāds ir Valdis Muktupāvels. Pirmoreiz sastopu tik apdāvinātu puisi, kurš prot spēlēt vai visus tautas instrumentus. Otrkārt, viņš pats ir no Latgales – ja dzied latgaliešu dziesmu, pārējiem neaizies šķērsām. Ir arī savas individualitātes citās folkloras kopās.

Saka: jāņem choreografs. Kāpēc? Jūs ievērojāt, kā sēdēja gudenieces, kā viņas dziedot turējās? Nevienš tā neatdarinās, bet atveidotājiem tomēr jāiet mācībā pie tautas, jo choreografs var iemācīt kaut ko aptuvenu vai stereotipu. Tāpat teātra režisors. Kāpēc sešdesmitgadīgām māmuļām likt stiept rokas, stāvēt vienā rindā, – tas taču nav balets. Tāpēc „Livlista” uzstāšanās bija ar zudumiem.

Arī V. Ščurovs teica:

„Atveidojošiem ansambļiem svarīgi no teicējiem apgūt visus izpaušmes komponentus, lai paši pieliekt mūsdienu cilvēku, spētu atveidot folklorai būtisko. No darba konservatorijā zinu, cik grūti apgūt tautisko dziedājuma veidu, īpaši akadēmisko koru specialitātē. Tikai pēc laika viņi sevi „atklāj” atvērto, pat griezīgo dziedājuma veidu.

„Gudeniecēm šis dziedājums bija dabiskāks, pilnvērtīgāks par pašu labāko atveidotāju prasmi. Katra dziedātāja, kaut balsis un emocijas saplūst kopā, ir spilgta individualitāte. Aizverot acis, es atceros katras dziedātājas seju, izteiksmi, izturēšanos, stāju, kaut redzēju viņas pirmoreiz. Katra ir personība.

„Reproducējošos ansambļos ir laba saliedētība, bet pagaidām maz individualitāšu. Svarīgi mantot dziedājuma veidu. Šai ziņā man patika Rīgas lietiskās mākslas grupa – asa, nolibīta balss, iepretī GNP „Senlejai”, kam akadēmiskais dziedājums dažā ziņā nonāca pretrunā ar tautasdziesmu materiālu. Lielisks ansamblis ir „Skandenieki” – saliedētība, aizrautība, meistarība. „Kūmību” atveide i ieražu, i vokālā ziņā bija apoteoze noslēguma koncertam.”

Daži runātāji šaubījās par atšķirīga etnografiskā materiāla montāžu „Kūmībās”, bet ansambļa vadītāji arī neslēpa, ka tas nav iecerēts kā etnografisks uzvedums, bet tematiska materiālu kolāža, galvenokārt ar informatīvu ievirzi.

Salīdzinot ar stāvokli, kāds bija kaut vai pirms gada, audzis ansambļu līmenis, teica K. Skujenieks, arī publika augusi – tā gaida ne vien labi pazīstamo, bet arī archaiskā, it kā primitīvākā mūzikā ierauga vērtību; tāpat citu tautu dziesmas, kaut vārdi nebija zināmi, tika uztvertas ar labu vērtības sapratni, nemaz nerunājot par izpratnes pieaugumu mūsu pašu folklorā – prasmi nošķirt komponistu apdares no neapdarinātas tautas mūzikas, kuras vērtības mums visiem tagad sāk atklāties.

Dzejnieks un folkloras zinātnājs, kurš jau sen interesējas arī par cittautu folkloru, tālāk teica:

„Labākie ansambļi sasnieguši kādu robežu, aiz kuras jāredz ko darīt tālāk. Svarīgi apzināt psiholoģisko un filozofisko folkloras lomu mūsdienu sabiedrībā, ieraudzīt folkloras un mūsdienu kultūras paralēles. Māksla dod pabeigtu pasaules modeli, kas dzīvē nav sastopams. Folklorā pasaules modelis ir ar vēl lielāku pabeigtības pakāpi. Tāpēc, kā akcentēja A. Klotiņš, svarīgi apgūt šo modeli. D. Pokrovskis, uzstājoties filharmonijā, savu ansambli nosauca par modelējošo. Par to būtu jāpadomā arī mums. Tāpēc svarīga maksimāla folkloras materiāla apguve savienojumā ar improvizācijas spēju izkopšanu, lai sasniegtu tādu stāvokli, ka bezmaz ikviens ansambļa dalībnieks (arī ansamblis kā tāds) varētu pārņemt teicēja lomu.”

Personības principu atveidē uzsvēra arī I. Macijevskis, teikdams, ka lielam ansamblim grūtāk nonākt līdz folkloriskajam:

„Pat „Hellero”, kad bija tikai četri pieci, bija lielisks; tagad, kad uzstājas gandrīz 20 dalībnieku, radušies statisti. Te sākas tirāžēšana, kas folklorai sveša. Arī daudzbalssība lielos ansambļos grūti rezlīzējama, tāpēc tie robežojas ar koriem; bet lielo ansambļu dziedāšana unisonā pārvēršas varenā hidrofonijā, vilņojumā. Tādai dziedāšanai cilvēki pulcējas divas trīs reizes gadā. Mazs ansamblis ar daudzām individualitātēm spēj atklāt gan personību, gan kolektīvo, folklorisko tēlu.

„Ir pareizi vai nav lietot modernās kokles vai klavieres? Tas nav svarīgākais. Būtisks trūkums, ka vairums atveidotāju atgāja no folkloras struktūras, ritmisko un tembrālo attiecību sistēmas un dziedāja temperētajā skanījumā. Klavieres lietoja tikai „Livlist”, bet slikti, ka arī daudzi citi dziedāja kā pie klavierēm. Tāpēc patika Rīgas lietiskās mākslas skolas „Savieši” – kaut vēl bērnišķīgi, bet maksimāli pietuvināti patiesībai (varbūt pat pati patiesība, jo viņi neko netēloja, bet izpauša sevi). Tāpat „Sendziesma” arī neko netēloja, dziedāja sevi.

„Piekrītu Rozenbergam, ka folklorā ir tautas garīgās kultūras izpaušmju sinkrētisks kopums, tikai ar vienu piebildi – ne vien mantojums, bet arī process.”

Liekas gan, ja piemirstam otro, tad mantojuma atveide draud pārvērsties par naturālisku vai pārpoetizētu kopiju, kam trūkst dzīvīguma, vai, kā Rozenbergs teica: „Iznāk pārspilējumi, ja pūlas rādīt, cik skaistas ir tautasdziesmas. Folklorai nav jāiežēlina klausītājs, vajag izcelt vērtīgo un patieso.”

Liberālāk raugoties uz koriskuma izpausmēm ansambļu dziedājumā, Dz. Kļaviņš teica:

„Tiesa, folklorā – tā ir netemperēta muzicēšana. Bet, ko darīt „Senlejai” ar dziļajām kora tradīcijām, kas, piemēram, Vidzemē stipri ietekmējušas tautisko dziedāšanu?

„Bez tam – principiāli svarīgi, kur dzied. Netembrētais dziedājums ir labs laukā, bet zālē ne vienmēr. V. Muktupāvela „Savieši” lieliski šo atklāto, balto balsi savienoja ar kamerņiem, kas dara patīkamu skaņu arī zālē.

„Patīkamu iespaidu atstāja citi jauniešu ansambļi. Latgales dziesmu garšu jūt Mārtiņa Boiko LVU tautas mūzikas grupa. Arta Kumsāra ansamblī laba saliedētība, viņi apgūst arī izloksnes.

„Rūpīgi salīdzina variantus Vilis Bendorfs, kurš ar savu „Sendziesmu” meklē jaunas takas tautasdziesmai.

„Izskanēja doma, ka Ilgas Reiznieces grupa dzied pārāk moderni. Gribu izvirzīt jautājumu – vai netraktējam folkloru sašaurināti, ka turamies pie zemnieciskās tradīcijas vien. Bet kur ir pilsēta ar savu muzicēšanas manieri, kas līdzīgi koriem atstāj savu iespaidu.

Arī V. Bendorfs akcentēja vietējo tradīciju nozīmi: „Pēc apmēram divtūkstoš dziesmu ieskaņojumu noklausīšanās varu samērā droši apgalvot, ka tembram latviešu tautasdziesmu dziedāšanā nav būtiskas nozīmes”, bet, paskaidrojot „Sendziesmas” ciklu „Dziesmas par dziedāšanu”, formulēja: „Mūsu dziesmas nav tikai dziesmas, bet arī filozofiskas etīdes vai esejas; mēs arī nodziedājam filozofisku eseju par dziedāšanu. Nedrīkst prasīt no visiem, lai būtu atkailināta balss.”

V. Bendorfs aicināja ansambļu vadītājus un vērtētājus vairāk iedziļināties tautasdziesmu materiāla īpatnībās, tajā, ko dzied.

Apkopojot svētku koncertos dzirdēto, Z. Ķelmickaite izdalīja divas ievirzes atveidē:

„Viena ansambļu grupa tuvojas autentiskajai folklorai – īsts dziļums ir „Skandiniekiem”, pareizu ceļu iet „Savieši”, arī LVU grupa. Otrajā polā ir akadēmiskā ievirze – patīkami izceļas „Sendziesma”, kurai derētu vairāk pilnasinības, bet „Senlejai” un „Livlist” jāatrod savs ceļš – strauji uz vienu vai otru pusi. Folkloras atveidē nedrīkst aizmirst tautiskumu, ir svarīgi, lai katrs būtu pats: resns, tievs, kautrs utt, bet lai būtu pats, tad arī tautiskums nezudīs un būs izteikta kolektīva seja. Var orientēties arī uz koriskumu, ja tas atbilst tradīcijai un pārliecībai, bet bez iestudētiem smaidiem un stereotipām kustībām gan.”

Vairāki runātāji akcentēja, ka ievirzes ir izteikti dažādas, tāpēc vajag atbilstošus nosaukumus. Līdzās nosaukumiem tautas mūzikas grupa vai folkloras draugu kopa varētu būt, piemēram, apdares izpildošs ansamblis – teica D. Stalts, kaut „Skandinieki” pievienojas R. Ščedrina izteiktai domai, ka folklorā nav jāapdarina. „Tautas mūzikas autentisma aizsardzība reproducējošos ansambļos liedz ne vien apdari, bet arī divu variantu kontamināciju,” teica B. Rabinovičs.

„Redzēju ansambļus, kas veidoti kā kora svītas; var arī tā, un tā sevi būtu jānosauc, jo klausītājiem nosaukums sniedz konceptuālu informāciju. Žēl, ka koncertos bija maz komentāru, netika paskaidrots, kāda dziedāšana tā ir.

„– Nosaukumi piesaista. Ir labi, ja ir dažādi ansambļi. Varētu būt, teiksim, vokāli instrumentālā grupa, kāda ir „Bizīteri”, kurus te neredzējām. Lai ir ģitāra, lai ir bandžo, bet pareizi sauksim sevi. Redzējām Ķeguma jauniešu rotaļas, vajadzēja uzaiņināt arī Ernesta Spiča grupu, lai būtu pārstāvētas visas ievirzes,” polemizēja choreografs H. Sūna, asi prasīdams kustību, rotaļu, deju atbilstību novada vai etniskai tradīcijai. Izskanēja arī prasība pēc tērpu etnografiskās atbilstības.

Atzīstot atšķirīgus meklējumu ceļus, diskusijas dalībnieki vērsa uzmanību uz folkloru reproducējošo ansambļu funkcijām – rūpēties par autentiskuma aizsardzību un prestiža celšanu sabiedrībā, izcelt mūsdienu cilvēkam nepieciešamās dzīves vērtības, izkopt folkloriski mākslinieciskās kvalitātes atbilstoši tautas mākslas tradīcijām.

(Turpinājums sekos)

NOVĒLAM
SAULES JOSTAS ANSAMBLIM
LABAS SEKMES AR UPMAĻU SAIMNIECES IZRĀDĒM
AUSTRĀLIJĀ UN AMERIKĀ

Gunta, Juris un Egīls Pārupi
Andra, Imants, Namejs un Maija Kīni
Pertā, Rietumaustriņā

ROTAS „BBQ” UN PIRMĀ UZSTĀŠANĀS 1982. GADĀ

Jāatvainojās, ka lietoju angļu valodu virsrakstā, bet tās lietošana ir kādreiz sastopama mūsu vidū, pat tur, kur divi vai vairāki Rotas dejotāji sanāk kopā. Tātad, svētdien, 1982. g. 14. februārī, kad dejotāji pulcējās tagad jau tradicionālai gadskārtējai „bārbe-kjū” vadītāju Zvirbuļu mājās, varēja sagaidīt, ka iztirzās „Kai Dīs” norises sekmes un kļūmes, kā arī pārrunās un plānos, kā turpmāk vissekmīgāk veikt „Džai Dīs” priekšdarbus.

Sanāksme taču nenodarbojās ar vienīgi nopietniem darbiem. Dejotājiem bija arī iespēja spirdzināt un barot savus ķermeņus ar alu („Lait”) un cepešiem („steiks” un „snēgs”), kā ir parasts šinī mums no austrāliešiem pārņemtās viesu tradīcijās.

Rotas pirmā šī gada uzstāšanās notika pēc divām nedēļām, 28. februārī. Jaunatnes kopa Rota veltīja savas dejas Sidnejas latviešu biedrībai kā apsveikumu 30 gadu atceres svētku dienā. Skatītājus iepriecināja Tautas kadriļa, Meiteņu deja, Vecpuišu deja un Tiklu audēju deja. Biedrība, kā pienākas godīgai nama-mātei, pacienāja savus gadus jaunākos viesus pie klātiem galdiem un ar saldu vīnu.

Rotas „BBQ” — no kreisās Raimonds Kalns, Zane Klieģe, Sandra Strauta un Ivars Kalns.

Rotas smagākā darba slodze ir saistīta ar 20. Jaunatnes dienu gatavošanu. Kā atsevišķi dejotāji, tā visa kopa, darbojās Jaunatnes dienu priekšdarbos. Patiesību sakot, bez Rotas nebūtu rīcības komitejas vai pat svētku. Četrus no septiņiem rīcības komitejas amatiem pilda tās dejotāji, un tie ir ieņēmuši astoņus no trīspadsmit sarīkojumu vadītāju posteņiem. Pašlaik (20. martā), bez Rotas uz tautas deju vakaru ir pieteikušās vienīgi Senatnes un Auseklīša kopas (pirmā ar divām meitenēm, otrā ar divām meitenēm un trīs zēniem). Rota var tikai cerēt, ka tautas deju sarīkojuma vadītāju, Rotas dejotāju Ivetu Roni, Austrālijas tautas deju kopas atbalstīs tā, kā tās to ir darijušas iepriekšējās Sidnejas Jaunatnes dienās, ar kuplu dejotāju skaitu, un prieka pilnu uzveduma izpildījumu.

Ar šiem vārdiem vēlos beigt šo pirmo Rotas rakstu 1982. gadā. Uz redzēšanos jubilejā, 20. Jaunatnes dienās Sidnejā.

Māris Bruzgalis

Ēriks Zvirbulis: „Ne vien izdancinu Rotu, bet arī to baroju!”

PDC redakcija saņēma, diemžēl pēc PDC 62 sagatavošanas, ziņojumu no Adelaides Auseklīša, ka no 19. līdz 21. martam notiks Auseklīša 20 gadu jubilejas svinības. Ziņojuma sākumā rakstīts sekojoši –

Gadi divdesmit jau klāt
Kopš Auseklītis dejot sāk.
Nākiet nu mums palīdzēt
Lielos svētkus nosvinēt!

Svinību programmā piektdien, 19. martā saviesīgs vakars „Pēdas '62–'82, sestdien, 20. martā balle, bet svētdien, 21. martā izbraukums uz Belair nacionālo parku.

Tik tālu viss kārtībā.

Tikai pašķīstot iepriekšējos PDC numurus radās mazas šaubas, maza nesaprašana. Tur jau rakstīts, ka Sprigulīša ceļojais šķīvis pasniegts Auseklītim 1970. gadā uz 10. jubileju, 1975. gadā uz 15. un 1980. gadā uz 20. jubileju. Kā tad var būt, ka Auseklītis tagad, 1982. gadā, atkal svin 20. jubileju?

Tādas neskaidrības jau ir bijušas arī citām kopām. Piemēram, Jautrais pāris vēl joprojām nav īsti drošs, vai ir 32 gadus vecs, vai tikai 29.5 gadus.

Varbūt kāds no Auseklīša „veterāniem” varētu šo vecuma jautājumu paskaidrot? Varbūt pat Juris Skābe uz šo gadījumu varētu nobeigt savu solīto Auseklīša vēsturi?

Runājot par jubilejām un vēsturēm, būtu laiks, kad katra kopa sagatavotu savu vēsturi iespiešanai PDC slejās. Tad nākotnē neskaidrības atkristu.

Lūriķis

Redakcijas piezīme.

Ir apsollīts plašs raksts par Auseklīša jubileju un to iespiešim PDC 64.

—AUSEKLĪTIS—

PDC redakcijai!

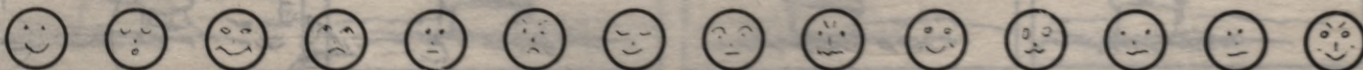
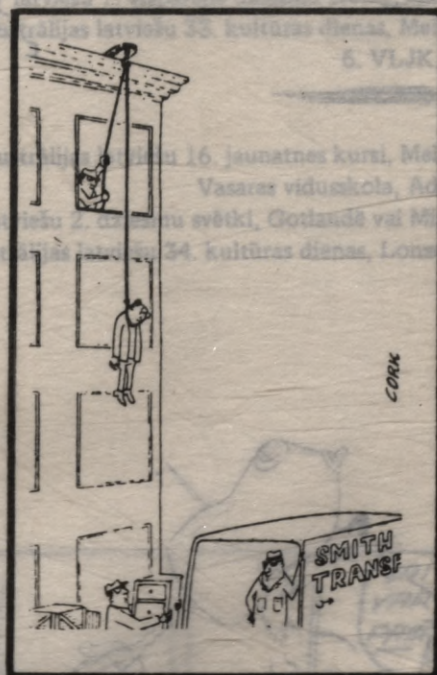
Pievienoju samaksu par nākošiem numuriem. Abonementam izbeidzoties, es to vairāk nevēlos atjaunot, jo nevaru dabūt ieinteresētus, kuri žurnālu pasūtītu.

Daži Lidsā un Halifaksā labprāt žurnālu lasa, bet nevēlas par to maksāt. Arī Londonas dejotāji ir žurnālu redzējuši, bet nevēlas noziedot to nieka summu, ko žurnāls maksā. Par brīvu jau noteikti ņemšot, bet maksāt „nevar atļauties”.

Visi arī sola iesūtīt rakstus par grupām vai savas jaunās dejas, bet neviens to vēl nav izdarījis.

Tā nu pievienoju pēdējo abonementu, un kad tas izbeigsies, tad vairāk abonementu neatjaunošu.

Zenta Blezūra.

MAX

KALENĀRS

1982. gadā

Sprīdīša 10 gadu jubileja, uzvedums „Latviskā gadskārta”, Melburnā.

Saules jostas ansambļa turneja Amerikā.

Austrālijas latviešu 20. jaunatnes dienas, Sidnejā.

Latviešu salidojums, Tobāgo salā.

„Shell Folkloric” festivāls, Sidnejā.

Austrālijas latviešu 22. teātru festivāls, Melburnā.

8. AABS konference, Mineapolē, ASV.

20. 2x2 nometne, Sietlā, ASV.

ASV rietumkrasta 9. dziesmu svētki, Portlandē.

Eiropas latviešu 5. dziesmu svētki, Lidsā, Anglijā.

4. Eiropas vasaras skola, Straumēnos, Anglijā.

3x3 1982 Garezerā, ASV.

3x3 1982 Rietumkrastā, Sanfrancisko, ASV.

Latviešu gaidu un skautu 4. lielā nometne KĀVU GAISMĀ, Mičigenā, ASV.

Austrālijas latviešu 2. jaunatnes kongress, Robertsonā.

4. latviešu jaunatnes dziesmu svētki, Klīvlendē, ASV.

Austrālijas latviešu 32. kultūras dienas, Kanberā.

1983. gadā

3x3 1983, Kanberā.

Austrālijas latviešu 15. jaunatnes kursi, Kanberā.

Vasaras vidusskola, Adelaidē.

Austrālijas latviešu 23. teātru festivāls, Pertā.

ASV latviešu 7. vispārējie dziesmu svētki, Milvokos.

Austrālijas latviešu 33. kultūras dienas, Melburnā.

6. VLJK, Dūki.

1984. gadā

Austrālijas latviešu 16. jaunatnes kursi, Melburnā.

Vasaras vidusskola, Adelaidē.

Pasaules brīvo latviešu 2. dziesmu svētki, Gotlandē vai Minsterē.

Austrālijas latviešu 34. kultūras dienas, Lonsestonā.

3, -